

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hóra ..... 2 korona.

VIDEKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hóra ..... 2 k. 40 f.

MEGJEJÉSEK:
6-hatásos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fill.

Nyitótér sora 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és esanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Vasárnap, január 12.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérelők: Meghívó!**
- A pénzügyi-bizottság ülése.**
- Fordulat a külpolitikában.**
- Utazás egy kuriai itélet körül.**
- Egyről-másról.** Irta: Vay Sándor gróf
- Szerbia romlása.**
- Megszökött szászados.**
- Dr. Tomka Samu ügyilkos.**
- Az első kenyérsztás.**
- A megyebál.**
- Az emberöléssel vádolt orvosok.**
- Barabás Béla dr. Nagyváradon.**
- Bíróválasztások Aradmegyében.**
- A katolikus kongresszus.**
- A magyar művésznők és az udvari komor-
nák.**
- Tárca: Oda vagyok, oda . . .** Irta: Szávay Gy.
- Izenet.** Irta: Zoltán Vilmosné.
- Regény-Csarnok: A harmadik.** Irta: Sienkie-
wicz Henrik. Fordította: Hegedüs Szerafin.

Meghívó!

Arad, január 11

Ránk köszöntött a farsang. Repülnek szerte a meghívók bábra, táncestélyre, fényes mulatságokra; alig győzi őket kézhez adni a posta.

S hogy el ne maradjunk, meghívót küldünk szét mi is.

Csak hogy a mi meghívásunk nem a mulatni vágyó gazdagoknak szól, nem invitál éjszakai dőzsölésre anyagi javakban bővelkedőket: hanem egy barátságos hívóhang azoknak, kikről évről-évre megfélekedezik a farsangi krónika; akiknek ne-

vét hiába keressük a báli referádák „jelenvoltjai” között; akikkel nem szoktak vezérelkekben foglalkozni a lapok, mert távol állanak a politikai világ zajától; a kik nem érdeklődnek a közélet aktuális kérdései iránt, mert messze estek a pártok érdekkörétől.

A mi meghívónk az éhes embereknek szól. A mai napon megnyitottuk a kenyeres boltot, ahol máától kezdve ingyen kap kenyeret minden ember, ha megvonta tőle a sors a betevő falatot.

Meghívót küldünk ezennel azoknak, akikről megfélekedeznek a fényes lakomák rendezői, kik nem hivatalosak a nyilvános ünnepélyekre; kik félni szoktak mindentől, még az ilyen nyomtatott fekete betűktől is, mert ezzel kérik az adót, aminek fejében pedig a párnát is elveszik a szegény ember alól.

A legnagyobb nyomorban sanylódnók a legszivesebben látott vendégei a kenyérikiosztó boltoknak.

Minél éhesebb valaki, annál melegebb szívvvel fogadják ott; minél nyomorultabb annál készségesebben nyújtják neki az életet adó jó puha kenyeret.

A nagyváros fényében, pompájában egy meleg helyiség nyitott meg ma, ahova betérhet melegedni és jóllakni mindenki. Ahol nem kérdik a szegény embertől, hol lakik, mi a foglalkozása; nem keresik, rászorult-e a segélyre, vagy nem; hanem adnak neki abból az egyszerű okból, mert kér.

A szegénység csunya kerítő. De minden predikációnál és paragrafusnál nagyobb erkölcsnemesítő és erényvédő — egy káraj kenyér.

Sok kenyér szárad el, sok morzsa hull el a gazdagok asztalán céltalanul. Künn pedig a hideg utcákon mennyi ember vándorog, fázik és éheznek s már a kezét se tudja kinyújtani a betevő falat után.

Mennyi bürokrácia és zsandár kell, hogy őrizze a gazdagok cifra palotáit, mely tenger okmány, paksaméta őrzik a jogrendet; mely özöne a puffogó szavaknak hirdeti a szeretet és tulvilági üdv malasztját, szótól hangosak a parlament csarnokai, és a templomok boltivei, az emberek pedig ezen a világon éheznek és fáznak, nem látnak szeretetet s nem képesek igazságosnak találni az a jogrendet, mely azt követeli az éhező embertől, hogy csöndes megadással szemlélje, mint duskál minden földi jóban a másik ember, aki csak úgy apa-anya fia, mint ő, a rongyos, az éhes.

Sajnos, a mi jótékony munkánk sem lehet tökéletes az idén. A rendelkezésünkre álló anyagi erők fogyatékosága miatt kénytelenek voltunk a kenyérsztást megszigorítani olyan formában, hogy az éhezőknek benn a kenyeres boltban kell lecsillapítani éhségüket, nem állván módunkban kinek-kinek annyi kenyeret adni, hogy esetleg hazaszállítsa szegényes házi tűzhelyéhez s félre tegyen belőle családjának.

TÁRCA.

Oda vagyok, oda . . .

— Brititsh Muzeum. —
Irta: Szávay Gyula.

Oda vadok, oda,
Ebben a nagy házban
Annyi sok a csoda!

*

Látom, Egyiptomban (furcsa lehetett),
Kőlapokra irták a leveleket.

Ott a szerelmes, ha fájt a szive bent,
Levélpapírért a kőbányába ment.

Hazatalicskázott vagy egy tucatot
S rá a bicskájával úgy irogatott.

Rövid két hét alatt készen volt vele.
S egész megkönnyebbült zítált kebele.

Taligára rakta s hol aludt a lány,
Szépen bedobálta éjjel ablakán.

Ha aztán fejéhez egyet visszavágtak,
A fiatal ur beállt mumiójának.

*

Az istenek itt raktárszámra állanak,
S jobban megférnek, mint az emberek,
Van indu, hindu, bráma, ráma, buddha.
S azonkívül még egy egész sereg.

Sokáig álltam a Hebrew-teremben,
Odakötött sok édes gondolat:
Mert feledém az istennők között ah,
Egy réges-regi ideáloamat.

Egyebként legszebb a hindu hitelet.
Itt minden isten egy egész család.
Van benne asszony, lány elég s a hívó
Kiválaszthatja, hogy kit imád.

A tyukfejű egyiptus-isten nem kell,
Kinézer Kivan-Yin meg elijeszt:
Tíz keze van!-hogy bírja ki az ember,
Ha egyszer mind a tízzel verni kezd.

*

Csuf, vörös ember a muzeum óre,
Haja, szakalla milyen durva rött;
Ahogy bementem, kimondtam magamban,
Hogy hasztalan: nem szenvedhetem őt!

Mikor kijöttem, két kis édes lányka
Apuskázott, cicázott vele ott,

Lengő hajuk aranyból volt egészen,
S csodás egy lángolással ragyogott.

Mi szép egy ember a muzeum óre,
Mormogtam most e friss hatás alatt:
A haja rött és vastag s lám belőle
Szótt ily aranyos selyemszalakat.

Izenet.

Irta: Zoltán Vilmosné.

Őszinte csodálkozással olvastam irását. Panaszra, kérdése csakugyan érdekel. Hogy megtudok-e felelni rá, óhaja, izlése, várakozása szerint — kétlem. Am próbálkozzunk!

Először is, mint jó mama eldicsekszik szép leánykájával, aki már a felsőbb iskolába jár. Sohse hitte ön asszonyom, hogy lehetnek kedves tanítónők is. Valamennyit száraznak, hidegnek, pedánsnak képzelé. S mennyire csalódott! Az ön Mádije kilenc órákor megyen iskolába reggel. A délutánokat pedig majdnem mindig otthon tölti. Vérszegény, beteges a kicsike.

Az ön anyai gondja kiterjed arra is: aludjék délután a gyermek, hogy meg ne ártson neki a késői fönnmaradás. Mert a Mádi nem fekszik le korán! Nézi, figyeli az önök kártyajátékát, a hol rendszeren a hölgyek sok pénzt nyernek. S annyira eszes a kicsike, hogy nem sokára részt is vehet abban.

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál vagy rokkantság ellen mindaddig, amíg előfizetése tart.

Pedig az volna legfőbb vágyunk, hogy úgy mint tavaly, módunkban lenne az idén is fölkeresni a nyomor tanyáit és elhinteni kenyér alakjában az áldást osztó kezek adományait a betegek között, a tehetetlen aggastyánok hajlékában, s azoknál a szegényeknél, akik vagy restellik felkeresni a kenyeres boltot, vagy apró gyermekeik éheznek otthon, s nincs nekik cipőcskéjük, hogy bejöhetnének a városba.

Talán megdobban a társadalom szive a nagy nyomor láttára, s az eddiginél fokozottabb mértékben juttatja hozzánk jóteknony adományait, szem előtt tartván azt, hogy a falat kenyér, amit a jóllakott ember odanyújt az éhezőknek, isten áldásaként jut vissza az adakozóhoz.

Addig is jöjjön el a kenyeres boltba minden éhező és jöjjön el holnaptól kezdve minden nap, míg csak végig nem fut a városban az első tavaszi napsugár, mely haldoklását jelenti az inséget terjesztő télnek és születését a dologidőnek, az áldást hozó, kenyeret adó, boldogságos munkának.

És lássák, hogy nincs elhagyva addig a szegény ember, amíg könyörületes szív van a világon!

**

POLITIKAI HIREK.

A naszói mandátum. A Kuria ma délben hirdette ki a naszói kerületben megválasztott kormánypárti képviselő, Beck Marcel dr. mandátuma ellen beadott petíció felett hozott határozatát. A bíróság elutasította a petíciót s így Beck igazolt képviselő lett. Egyben utasította a Kuria a kérvényezőket, hogy a választásvédőknek 1000 korona, a választásvédő választók képviselőjének 300 korona költséget fizessenek. Az ítélet indokai: A kérvényezőknek az az állítása, hogy Beck Marcell dr. nem választó s így választható sem volt, alaptalan, mert a képviselő a főváros VI. kerületének választói névjegyzékében fel van véve. Ami a presszió és vesztegetés vádját illeti, a törvény megköveteli, hogy azok a választók, akiknek szavazatát ér-

vényteleníteni kéri, határozottan megjelöltesenek s felemlíttessenek a konkrét tények is, az azokra vonatkozó bizonyítékokkal. Ezt a kérvényezők nem tették, s azon szavazók száma, akikre nézve a kérvényezők a törvény követeléseinek eleget is tesznek, csak 21-re rug, ami a többséget tevő 63 szavazatból levonva, a képviselőnek még mindig bőven megmarad a többsége.

A szamosújvári jelölés. Molnár Antal halálával megüresedett szamosújvári kerületben eddig Gajzágó Ferenc táblabíró az egyedüli jelölt.

A pénzügyi-bizottság ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 11

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délelőtt Falk Miksa elnöklete alatt ülést tartott, a melyen a kormány részéről Fejérváry Géza báró, Lukács László és Wlassics Gyula miniszterek, Gromon Dezső és Zsilinszky Mihály államtitkárok jelentek meg.

Az ülésen több érdekes tárgy került megvitatás alá.

Papp Géza az iskoláknak gyakorlatibb irányban való vezetését, esetleg a kereskedelmi miniszter alá helyezését kívánja.

Wlassics Gyula miniszter megmarad eddigi elvi álláspontján s így nem járulhat hozzá az utóbbi kívánsághoz. A gyakorlati kiképzésre azonban ő is nagy súlyt fektet s e célból máris sok reformot vitt keresztül a kereskedelmi miniszterrel egyetértőleg.

Szederkényi Nándornak az alsóbb foku szakiskolák tekintetében Berzeviczy Albert ad felvilágosítást.

Miklós Ödön a miniszter felfogásához csatlakozik.

Wlassics Gyula miniszternek újabb felvilágosításai után, a melyekben részletesen kifejti a szakiskoláknak a földművelésügyi és kereskedelmi miniszteriumokhoz való viszonyát, a bizottság megszavazza a tételt.

Ezután a közhasznú intézményekre került a sor.

Igy a bábaképezdénél Wlassics miniszter bejelenti, hogy a szegedi intézet telkét meg-

vásárolta, a gyógypedagógiai intézetnél pedig 2000 koronányi adományoknsk, mint bevételnek felvételét kéri.

A legérdekesebb tételhez értek ezután, a képzőművészetek tételéhez. Ennél élénk vita fejlődött ki, a melynek folyamán erősen elítélték a művészet terén mindinkább tért foglaló szecessziós irányt.

A tételnél Komjáthy Béla a szecessziós irány ellen fordul és sajnálja, hogy erre az irányra, a melyet a király is elítélt, mi is költünk pénzt.

Kammerer Ernő kifejti, hogy a régi művészi formák hogyan törnek össze, míg újaknak adnak helyet.

Berzeviczy Albert hangsúlyozza, hogy a művészi irányokat nem lehet országgyűlésileg megszabni.

Ehhez a felfogáshoz csatlakozik Papp Géza országgyűlési képviselő is s habár ő is elítéli az új irányt, azt még is képtelenségeknek tartja, hogy a házból szabjanak meg művészi irányzatot.

TÁVIRATOK.

A bur háború.

London, január 11. A Reuter-ügynökség jelenti Voloehoetzből tegnapi kelettel: De Wett, a kinek nagy hadereje van, tegnap reggel Delisle tábornokkal harcba keveredett. Delisle hevesen ágyuzta az ellenséget.

London, január 11. A Standard-nak jelentik Pretóriából tegnapi kelettel, hogy De Wett dél felé nyomul előre. Az hiszik, hogy be akar hatolni Fokföldre.

Johannesburg, január 11. Milner a városházán rendezett lakomán azt is mondta, hogy Anglia nem akarja kiirtani a burokat, a kiknek mindig fontos, de többé nem uralkodó elemnek kell maradniok. Johannesburg kétségtelenül egyike lesz a világ legnagyobb városainak. Nagy Johannesburg annyi, mint nagy Transzvál s ez Anglia javára esnék a mérlegbe.

A bizonyítványai mindezek dacára kitűnők. „Privátja van s a tanítónők olyan cukrosak.” — a hogy ön fejezi ki magát asszonyom — ilyenkor mindig megmondják a Mädi és társainak, ki, miből, mennyit és mikor felel. És ön ezt helyes, okos dolognak tartja asszonyom!

Hogyne? a Mädi étvágytalan, gyenge, beteges, vérszegény! S a sok tanulás megártatna!

Hogy emlékezem-e rá? Igen, igen. A fűrdőben gyakran találkoztunk. Ha jól tudom, a kicsike pompás uszó. Fáradhatatlan. Csak éppen annyi ideig szokott pihenni, míg egy-két sonkás zsemlet s kevéske gyümölcsöt el nem rágicsál apró fehér fogaival.

Csónakáztunk is együtt. Oh a Mädi nagyon kedves gyermek! Folyton nevet. Ön asszonyom félt, hogy meg fog ártani a sok cukros sütemény neki, s elvette tőle kosárkáját.

Akkor a Mädi dacoskodott, ellenkezett, követelőzött, végre bosszút ígért. S csakugyan majd hogy befordított valamennyiönket a vízbe.

— Nagyon eleven, mentegette Ön és — falánk. Az étvágya pompás. Hanem meg is lát-szik rajt. Olyan, mint egy erdművész.

És most gyenge, beteges? Sajnálom szegénykét végtelenül. De az istenért asszonyom, ne gyógykezelje saját gondolkozása szerint. Milyen kár, hogy a jó nagymama nem lehet közelükben! Talán ha...

Bocsánat asszonyom. Hiszen nem erre a dologra kéri tanácsomat. Bocsánat — elkalandozik az ember.

Vilmácskáról írt nekem, meg a Pista feleségéről. Beteg volt ő is. Ugyan mivel telnek meg a levélpapír ilyen csúf időben egyébbel? Az ön szép, elegáns betűi, mind panaszról beszélnek.

Irgalmas néniknek csaptak föl valamennyien, a kik egészségesek maradtak. De azért sok „legujabb história” került ilyenkor szóba.

Egyszer, nagy főhábordással meséli egyikünk: látta, a mint Vilmácska végigment az utcán — egy színésznővel. Botrány! Most azon tanakodnak, mitévők legyenek ezután. Megmondják a szemébe, hogy helytelenül cselekedett s akkor kapóra jön egy kis harag közöttük; vagy figyelmeztessék diskrét, okos, névtelen levél útján, hogy kerülje egy ideig az önk társaságát. A korzón kiváltképen. Mert nem szeretnének azzal a népséggel összekeveredni. Ön helyesebb, tapintatosabb megoldást talál. Ír nekem.

Vilma az én keresztleányom s nagyon szeretjük egymást. Ön tudja ezt s azért kér, ha talán magam mondanám el neki az ön — az önk megrovását.

Milyen kedves is Ön asszonyom! S mennyire tapintatos! Akár cukrosnak is lehetne mondani. S ami a fő: őszinte. Helyes, igaz van Önnek. A névtelen levél megírása alávaló, ocsmány dolog.

Hozzáteszi azonban: „ha a comme il faut társaság szép asszonyainak egyike ir kiméletből egy okos, diskrét, udvarias figyelmeztető levelet de nem akarja, hogy megtudják nevét, ugyan mi rossz van ebben? Hányszor megtettük ezt tréfából is másokkal!

A védekezése is kedves önnek asszonyom. Tanítani, oktatni akarják Vilmát, hogy tudja meg végre, — mi nem illik önök köréhez.

Nézzük csak, miről is van szó. Az én Vilmácskám elég bátor volt végig menni a korzón egy színésznővel. Hm.

Mondhatom önnek asszonyom, van azok között is sok kedves, művelt leány. S uri hölgyek körében teljesen korrekt viseletűek. Lehet beszélni velük művésztől, irodalomról — s nem ásitának hozzá. Tudják, hogy létezik a németeknek egy Heineje, a ki történetesen nem arról volt híres, hogy kitűnő divatlapot szerkesztett. Sőt Beranger-t is megtudják különböztetni Madame Berger, a kitűnő mieder készítőtl. S arra nem kell őket figyelmeztetni, hogy könyveket is lehet vásárolni pénzen, akár a csipkét és szalagot.

Úrak között persze szabadon, fesztelenül csevegnek, kacérokodnak. S vendéglőben bort rendelnek ebédjük mellé. Feketekávjukhoz meg pláne cigarettáznak. Ott nyilvánosan. Pluj. „S milyen impertinens, pikáns a társaságuk!”

Kitől tudja asszonyom? Biztosíthatom róla, a ki önnek mindazon pikáns dolgokat elmeséli, nagyobb sértést követ el önnel szemben, mint az én Vilmán, a ki kedvesnek, jónak ismerve egy színésznőt, megisztelve magát azzal, hogy kisérőjeül kínálkozott sétáján.

Hogyan asszonyom? Ön elítél egy fiatal hölgyet, mert az elég bátor volt végig sétálni korzójukon egyik kedves ismerősével, a ki azóta színésznő lett? Elítéli pedig nem hallotta hogy miről beszélgettek. De el tudja képzelni. Hiszen efelől vallatják valamennyien gavallér-

Szerencsétlenség a tengeren.

Reval, január 11. Stenekaer szigetnél elvált egy jégdarab, a melyen 30 halász és 10 ló volt. Az emberek közül csak egy tudta még elérni a szigetet. A „Jermák” jégtörő hajót kiküldték a szerencsétlenek kiszabadítására.

Fordulat a külpolitikában.

— Az A. R. K. Közlöny tudósítójától. —

Budapest, január 11.

A legújabb idők külpolitikai eseményei sokat fognak nyomni a latban. Mert az általános politikai, valamint a diplomáciai körök hangulatától sok függ e napokban, mikor komoly ügyek kerülnek legközelebb napirendre.

Ezért számos kombinációval és eshetőségei hozták kapcsolatba a külpolitika legújabb tengeri kigyóját: a német vámtarifát s azt az elkecseregetett nemzeti mozgalmat, mely a lengyelek részéről oly kitartással folyik.

Tudvalevőleg pár hónap mulva lejár a hármas szövetség, melyet annak idején Bismarck herceg és Andrássy Gyula gróf oly fényesen kötöttek meg és amely azóta is szilárdabb támaszt ad a külpolitikában mindazoknak az államoknak, melyek a szövetségben részt vettek. A szövetség lejárta sok gondot okoz már is a diplomáciának, kik csak a legutóbb időkben is erős ijedséget állottak Crispi miatt. Mikor ugyanis Crispi meghalt, özvegye azzal fenyegetőzött, hogy közre adja iratait. Az olasz kormány két millió lirát áldozott arra a célra, hogy az örökösöktől visszavásárolja mindazokat az államiratokat, melyeket Crispi bölcs elővigyázattal félrerakott és a melyek, ha napfényre kerülnének, fölöttébb sok politikai zavarra szolgáltatott volna okot. Hír szerint az iratok közt lett volna a hármas szövetség egyezségi okirata is, melyet azután a Quirinálban őrzött eredeti példányhoz csatoltak.

Illetékes bécsi körökből eredő értesülésünk szerint a hármas szövetség nem oszlik fel, ha-

nem még lejárta előtt megújítják. A szerződésen csupán néhány alaki változást eszközölnek, míg a lényeg mindenben ugyanaz marad. Az a hír, hogy Olaszország a szövetségi egyezmény megnyitása elé nehézményeket gördít, nem felel meg a valóságnak, még kevésbé való az a hír, hogy Olaszország e révén akar retorzióval élni az új német vámtarifa ellenében. Olaszországnak semmi szüksége sincs arra, hogy az új német vámtarifával szemben engedményeket csikarjon ki, mert az a két olasz kiviteli cikket: a bort és déli gyümölcsöt legkevésbé sem érinti.

A mi Ausztria-Magyarországot illeti, az új német vámtarifa kérdése miatt a hármas szövetség megújítása annál kevésbé ütközik akadályokba, mert különösen a magyar kormány már mindent megtett, hogy az új vámtarifának reánk nézve sérelmes és vitális érdekeinkbe ütköző pontját békés úton megváltoztassa.

Arra az eshetőségre vonatkozólag, ha Olaszország mégis kiválna a hármas szövetségből, egy igen előkelő magyar politikus és publicista legutóbb érdekes nyilatkozatot tett, mely mivel a szabadelpvűpárt tagja részéről hangzott el, elég tiszta képet nyújt az intéző körök álláspontjáról.

— Olaszország kilép — ugymond a nyilatkozat, maradunk tehát Németországgal ketten. A viszony azonban köztünk se lesz valami kedves és bensős. A hírhedt német vámtarifa, ha életbe lép, valóságos közgazdasági hadjárat lesz ellenünk. Eddigél a hármas szövetségnek, az osztrák és magyar monarchia legelőkelőbb három nemzete: a magyar, német és a lengyel feltétlen hívei voltak. A szlávok pedig egyáltalán nem csináltak titkot abból, hogy e szövetséget nem szeretik s rokonszenvők a franciák és oroszok oldalára vonja őket. Ama kiméretlen és durva politikai hadjáratnak, melyet a porosz kormány a maga lengyelei ellen folytat, nem lehetett Ausztria lengyeleire nézve más eredménye az ellenséges indulat és gyűlölet érzésének felkeltésénél. Ma az osztrák lengyelség határozott ellensége a német barátságot ápoló és a német érdekeket védő hármas szövetségnek. A lengyelség szava pedig döntő az osztrák politikában.

Németország érzi ezt s azért az oroszok megnyerésére helyezi most a fősúlyt és Vilmos császár ügyesen kacérkodik a franciákkal. Egy szóval: a külpolitikailag elszigeteltek mégsem a németek lesznek Evtizedeken át viseltük a hármasszövetség minden terhét, annak kevés előnyével egyetemben és most a legnehezebb körülmények között mégis hoppon maradunk és sorsunk a külpolitikai elszigeteltség lesz. Ez a kilátás nem valami fényes bizonyítéka annak a diplomáciai ügyességnek, melylyel Andrássy óta külpolitikánkat vezették. A régi mondás most is igaznak bizonyult, legalább első felében, amennyiben diplomáciánk egy eszmével újra megkészt. Bár a gondviselés annak idején megóvta a második rész teljesülésétől és hadvezetésünk szükség esetén ne késnék meg ismét egy hadtesttel, mint ötvenkilencben és hatvanban.

Bárhogyan is álljon a dolog, annyi tény, hogy Németországnak erős szüksége van arra, hogy Magyarország politikai és területi integritását teljes épségben fentartsa. A növekedő szláv elem utjába ugyanis ék gyanánt fűrődik be Magyarország és míg ez így marad, addig teljes lehetetlenség az, hogy az északi és a déli szláv országok az orosz hegemoniát létrehozzák. E tekintetben egyedül Magyarországra számíthatnak a germánok, mert, hogy Románia barátsága — dacára annak, hogy Hohenzollern vér ül trónján — mit ér, azt a krimi hadjárat eléggé megmutatta. Németország barátságára és védelmére ni magyarok tehát annál inkább számíthatunk, mert azt nem altruisztikus, hanem önértékek oktrojálják reá a hatalmas germán birodalomra.

Dacára annak, hogy a hármasszövetség csaknem egyidejűleg jár le a kiegyezéssel és ugyanakkor az új német vámtarifa is bonyodalmakat okoz, mégis valószínű, hogy e nemzetközi egyezményt minden nehézség nélkül újítják meg, úgy, hogy annak a politikai élet menetére vonatkozólag semmi káros kihatása nem lesz. Elegendő biztosítékot nyert erre nézve az a helyes tapintat, melylyel a kormány házáink belügyeit intézi.

jaikat! A színésznőről, — ahogy írja nekem. És végig hallgatja ugyanezt a beszédet, az ön szépen rendezett kis tiszta szalonjában, mikor önnek egy fiatal ember meséli el? A szemtelen, a botránys dolgokat?

Kérem, engedje meg, hogy ezen végtelemül csodálkozzam. Az ön gavalléria vagy nevelés, vagy ostoba. Vagy mindkettő együtt. S ön mégis elfogadja látogatását? És nem talál reá módot, hogy rendreutasítsa illetlen társalgásáért? Vagy nem akarja? Akkor minek az álszenteskedés, a rosszul alkalmazott tisztességérzet? Miért szereznek maguknak gondot, aggodalmat, fölösleges nyugtalanságot, mikor „előkelő körök” egyik tagja — épen nem követ el semmi hibát. Miért irt levelet nekem, mikor saját állítása szerint, ön előtt, „ez a legborzasztóbb valami”. Az irás. Igazán nem érttem önt, asszonyom.

Azt mondja: „mert a színésznők általában kacér, romlott teremtések. Kijönnek a színpadra s egyik-másikon alig van ruha. Tulbizalmasak a férfiakhoz, udvaroltnak maguknak, intimus ismeretségeket kötnek, amelynek pedig csak nagy ritkán házasság a befejezése.”

Szeretnék önnek valamit az emlékezetébe vezetni asszonyom. Egy pikniken voltunk együtt. Éjfél tájt már csak pezsgőt ittak a haut crême ifju hölgyei. Önök — akkor még fiatal leánykák — buzgón panaszkodtak, hogy Vilma nem tud írni. Egy bájos ifju hölgy az angyalarcu Madlein oktatást is adott ebben azonnal.

— Nézd — így. Egész a fenékgig! Csiriccau!”

S majd valamennyiük szájában füstölgött a cigaretté. Pedig hát az is volt olyan nyilvános helyiség, mint akármelyik étterem, ahol a színésznők szoktak lenni. Itt is voltak urak, meg pincérek is; a mi a kacér toiletteket illeti; hát mondjuk ki no — önök sem voltak nagyon felöltözve a nyaktól — derékig. A kicsi kövér Lujzának „snájdig malörje” is történt, a hogy önök nevezték. Keblének hol egyik, hol a másik oldalán — akadt igazítani való.

Vilma szégyenlősen bujt hozzám. „Menjünk haza Néni”

A terem kulcsát azonban a szelid, szende arcu Madlein vette magához. „Csak nem rontják el a multságunkat? Inkább muzsikálók valami kedves dolgot. Nem szabad társaságot bontani.” S oda ült a cimbalomhoz.

— Add át a helyedet, te kormos. Ilyen cigányt ugyis ritkán látnatsz! — S hogy kacagtak önök ez elragadó chikken. Körülállották őt, úgy hallgatták játékát, végül meg is éljezték lelkesen.

Feltűnt az is: valamennyien „te” beszéltek egymással. Urak és hölgyek. Pedig sem rokonaik nem voltak önöknek azok az urak, sem jegyeseik. — És később sem lettek azzá.

Vilmát kinevették, mert elsírta magát, mikor a vörös bajuszu Hans, az akkori idők pon Juanja csárdás közben meg akarta csókolni.

— Hogy lehet valaki ilyen libuska?!

Suppé csárdásnál annyira kényeskedni. Zárt körben! — Vajjon emlékszik-e saját szavaira?

Érdemlegesen, tisztelt Asszonyom! Ön kérdést intézett hozzám, mikép adják értésére egy hölgynek — tapintatos, finom modorban — hogy kerülje az önök társaságát, legalább addig, míg a színészek a városban időznek. Mert önök nem szeretnének mindenféle emberrel összekeveredni.

Mivel az a fiatal hölgy, akit bojkottálni akarnak, történetesen nekem kedves és jó ismerősöm, nyugodt lélekkel felelek helyette. Sejtessék vele, hogy önök névtelen leveleket szoktak írni. Csak egész finoman adják tudtára. S akkor egyszer és mindenkorra megszabadultak tőle. Mert az is csak olyan asszony, aki nem szeret „mindenfélre szépséggel” összekeveredni.

S aztán ne a színésznők mikénti viselkedésével törődjenek önök. Hogy mit énekel, vagy játszik: e föltűti tetszés, vagy nem tetszésüket bátran elmondhatják. Enhez megváltották a jogot azzal a jeggyel. Melynek árát a pénztárnál lefizették.

Magánéletükhöz semmi közük. Hogy az erényével mit csinál — ami teljesen az övé — ne legyen gondjuk. Valamennyi asszonynak van saját — erénye, amit őrizzen — ha ugyan van.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: Kurucfurfang. népszimű.
Este: Betyárkendője. népszimű. (Páros bérlet.)
Hétfő: Suhanc. operette. Aradi Aranka vendégfelleléptével. (Páratlan bérlet.)
Kedd: San Toy. operette. Aradi Aranka vendégfelleléptével. (Páros bérlet.)
Szerda: Eleven ördög. operette. Aradi Aranka vendégfelleléptével. (Páratlan bérlet.)
Csütörtök: Pillangócsata. szimű. (Páros bérlet.)
Péntek: Páholy. bohózat. (Páratlan bérlet.)
Szombat: Páholy. bohózat. (Páros bérlet.)

A könyvtárnok.

— Január 11. —

A nézőtérén sokat és jót nevettek a könyvtárnok esetlenségén, Harry és Lothair a két jóbarát cselszövésein és a két leányka hamiskodásain. Ki hitte volna? Hát még lehet mulatni egyszerű naivitáson, finom és elegáns emberek jókedvű ötletein? Hiszen a modern izlésű írók, a közönség blazirt része azt hangoztatja folyton, hogy pikantéria nélkül nincs mulatság, hogy derűtséget felszarvazott férjek, kicsapongó hölgyek és asszonyok nélkül el sem lehet képzelni.

Dehogy is nem lehet. Megmutatta a mai darab, hogy a közönséget folytonos derűtségben lehet tartani, anélkül hogy a tisztesség, a jóízlés és a finom érzés mellette szenvedne.

Ilyen darab pedig van akárhány legalább is annyi, mint az importált francia szenyirodalomból; csak elő kell azokat venni és ambicióval, jóakarattal színre hozni.

Az ilyen darabokat is lehet kellő reklámmal hirdetni csak ki kell emelni a darabok belső értékét és tartalmát és azt, hogy irodalmilag mi és mennyi az értéke. Persze olyan reklámokat nem lehet velők csinálni, mint a minőket bizonyos rendszerességgel üztek a francia vigjátékokkal, mely reklámok már a jóízlés határain túl mentek.

Emlékezzünk csak vissza a színházi iroda némely reklámjaira. Volt azok között olyan is, hogy ez és ez a színész nő fürdeni fog a közönség szemelátára bájos fürdőkosztümben, hogy a primadonna úgy fog megjelenni, mint egy klasszikus szobor — minden ruha nélkül; hogy ebben vagy abban a darabban a főszereplőnek gyönyörű tricót-szerepe lesz, hogy a női karaszemélyzet igézően fog megjelenni stb. stb.

Pedig ez a módja a reklámozásnak hosszú időn át történt hivatalos komünikék formájában is eléggé sajnálatos, hogy a bírálaton kívül illetékes forum nem akadt, mely ezt a hangot betiltotta volna.

Egy baj van Aradon A könyvtárnok-féle daraboknak színrehozatalánál, az t. i. hogy jó színészekre van szükség. A modern francia darabok ilyen igényt nem támasztanak. Formás alak azokban több hatást ér el, mint Náday, Ujházy, Csillag Teréz vagy Jászai Mari összes művésze. Ezért kell a vidéki direktornak ez a repertoire.

Ha a mai darabban Lothair, Gibeon és Róbert méltó és ügyes személyesítőre találta társulatunknál, akkor tökéletesen élvezetes előadásban lehetett volna részünk; de ha ezek a szereplők csak becsületes iparkodásnak adhatják jelét, akkor persze nagy közönsége ezeknek a daraboknak nem lesz soha. — A tanúság tehát az, hogy nem az e fajta darabok nem vonzanak, hanem, hogy az e fajta daraboknak nincsenek kellő szereplői. Nem a közönségben van tehát a hiba, hanem abban, hogy a társulat nincsen megfelelően szervezve.

Ez a középszerűség egyéb bajnak is kutforrása. Egy ilyen bajt például volt alkalmunk a mai előadás alatt is tapasztalni. — A közönség ugyanis elveszti minden illuzióját. Fent a

színpadon nem a könyvtárnokot, sem Harryt sem Gibzont, sem Évát, sem Sarajt nem látja, hanem látja Nemeest, Palágyit, Rétit, Menszáros Margitot és Tolnayné. — A színhely nem London, sem Marsland nyaralója, hanem az aradi színház színpada. Ily körülmények között nem csoda, ha némelyek hangos megjegyzéseket kockáztatnak a fölött, a mi a színpadon történik, és hogy a színészek, színésznők reagálnak erre és lenevetnek a nézőtérre és hangos kacagással honorálják a fődzint elmés megjegyzéseit.

Ez a fegyelmezetlenség, melyet már annyiszor megróttunk, ez az a baj, mely a mi színházunkat oly aacsony fokra degradálta. A mai előadásban még az a hiba is volt, hogy összjáték teljesen hiányzott, hogy a sugó még mindig valóságos szavallati előadásokat tart a sugólyukból a közönségnek. — Ha a művezetőség a sugónak jutalomjátékot rendezne, ennek kellene a legnagyobb babérkoszorút adni — mert működés dolgában lefözi az egész társulatot.

Carolus.

* Szabad lyceum. E hó 15-én, szerdán délután 5 órakor lesz az ötödik előadás a felső kereskedelmi iskola dísztermében. *Burián János*, kir. főgymnasiumi igazgató fogja felolvasni „A római életből“ (római játékok) című dolgozatát. Jegyek válthatók a főtéri könyvkereskedésekben és a pénztárnál.

* Szoyer Ilonka Szatmáron. Szoyer Ilonka, aki e hó 14-én mutatkozik be a magy. kir. Operában, legutóbb három este a szatmári színházban vendégszerepelt és mint mindenütt, Szatmárt is rendkívüli diadalt aratott. A színház minden este zsufolásig megtelt, annyira, hogy nemcsak a zenekart, de még a színpad egy részét is elfoglalta a közönség. — Szoyer Ilonkának a New-York szépe, Denevér és Vesztaszűzek c. operettekben minden énekszámát kétszer-háromszor kellett ismételnie. Előadások után kifogták kocsijából a lovakat és az ifjúság diadallal berdozta körül a városban a művésznőt. Utolsó este a diákság a katolikus kaszinó lépcsőházában babérkoszorút, emlékalbumot adott át neki. A művésznő a Cecil-egylet matinéjában is részt vett. A kaszinó lakomát rendezett tiszteletére s itt *Hedelein* kapnok üdvözölte Szoyer Ilonkát, akit páratlan lelkesedéssel ünnepeltek s elárasztották virággal. A szatmári színház igazgatója már a szezon elején megbukott, most a színtársulat a maga felelősségére játszott. Szoyer Ilonka látva a színészek küzdelmes helyzetét, 300 koronát adományozott a színtársulatnak. Szatmárról Kisvárdára utazott a művésznő, ahol a kereskedelmi kör hangversenyén énekelt nagy sikerrel.

* Aradi Aranka szubretténekesnő, ki a vidéki színészetben oly hamar az első közé jutott, hétfőn kezdi meg három estére szóló vendégszereplését. Kontinak szép zenéjű operettjében, a *suhanc* címszerepében fog először tanúságot tenni a haladásáról azon idő óta, hogy az aradi közönség biztatással bocsájtotta a dícsőség útjára. Az *Eleven ördög*-ben fogja még a szép Szabinát játszani, közben pedig az újabb operett irodalom egyik legmutatósabb szerepét, *San Toy*-t mutatja be. Mindhárom előadás bérletfolyamban lesz. Az elsőre jegyek már válthatók a pénztárnál.

* Színházban. Néző: Mi történt ott fent a karzaton? — *Színházi szolgáló*: Mikor Kiss színész a színpadon a haldoklási jelenetet lejátszotta, egy mosoné a karzaton elájult. A szegény öreg asszonynak még tizenkét korona követelése volt a színésztől.

* Az „Aiföld“ című helybeli szépirodalmi lap legújabb száma csinos képekkel tarkítva és változatos tartalommal jelent meg. Helyi vonatkozású értékes cikkek és apróságok, versek s mindenféle aktualitások vannak benne.

Közli az elhunyt Purgly Lajos arcképét, a reformátos-bál uri cigánybandájának sikerült csoportképét és számos egyéb illusztrációt. A szépségrovatban ma *Gräffner* Emmi kisasszonyt mutatja be.

* Új magyar Shakespeare. Igazi irodalmi eseményként ünnepelhetjük azt a híradást, hogy a Franklin-Társulat az új esztendő elején a teljes magyar Shakespeare-vel kedveskedik a magyar könyvpiacnak. A kiadás a „Magyar Remekírók“ alakjában jelenik meg s a maga egészében igyekszik ehhez a gyűjteményhez simulni. Hat vastag kötet lesz ez a gyűjtemény, első világirodalmi kiadásítója a „Magyar Remekírók“ könyvtárának. Ara is a magyar klasszikusok után igazodik, s hat erős kötet — körülbelül 220 iv — bolti arát a kiadótársulat díszes kötésben 30 koronában állapította meg ama köteleessége tudatában, hogy a Kisfaludy-Társaság teljes Shakspeare-jét mindenkinek hozzáférhetővé kell tennie. Sőt meg-több is megy. A „Magyar Remekírók“ minden előfizetője e hat kötetet rendkívüli kedvezményképen husz koronáért kapja ugyanazon könyvkereskedőnél, hol a „Magyar Remekírók“-ra előfizetett. Iszbeihű. olcsó, nepszerű kiadás lesz ez, a melyben még nem jelent meg Shakspeare magyarul. A fordításokat a még élő fordítók újból egybevetik az eredetivel. Az elhalt fordítóknak — Arany, Petőfi, Vörösmarty — a kiadás szerkesztője csak a sajtóhibák kiküszöbölésére szorítkozik, maga a költői mű természetesen érintetlen marad. A másik fontos szempont, mely a Franklin-Társulatot a nagy munka kiadásához vezeti, az, hogy Shakspeare-t teljesen kell adni. Shakspeare „valogatott“ vagy rövidített kiadása irodalmilag helytelen. Teljes és olcsó, de díszes Shakspeare se marad Shakspeare, ha szemelvényekből ismerjük meg. A kiadásban életrajz is lesz, s bevezető tanulmányok, Voinovich Géza dr. tollából. A kiadótársulat kulturális célokat is szolgál, midőn Shakspeare-t, melynek teljes magyar példánya eddig 100 koronába került — husz koronás ár mellett hozzáférhetővé teszi a „Magyar Remekírók“ előfizetőire nevezve.

Utazás

egy kuriai ítélet körül.

(Darányi Gyula dr. nyilatkozata.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 11

Közölték a Kuria ítéletét, a mely anyny vitara és szóbeszédre adott volna alkalmat, mint a *deési mandátum* ellen beadott petíció ügyében hozott ítélet.

Egy egész csomó interwiew és nyilatkozat látott már napvilágot, egy mai nyilatkozat azonban valóságos *vádat tartalmaz a Kuria ellen*. A mandátum védője ugyanis, Darányi Gyula dr. ügyvéd nyiltan azt veti a Kuria szemére, hogy a neki imputált nyilatkozatot ő egyáltalában nem tette s ha a Kuria erre alapította az ítéletét, akkor az tévedésen alapul.

Egy tegnapi esti lapban, a deési választásra vonatkozó s *Paisa Andor* kir. kuriai bíróval, mint a választási-tanács elnökével történt állítólagos beszélgetés tárgyában, Darányi Gyula dr. budapesti ügyvéd a következő nyilatkozatot vettük:

A lapokban a Teleky Domokos gróf-féle választásra vonatkozólag egy interwiew jelent meg, a mely egyrésztől elismeri ugyan, hogy a tárgyalás folyamán a tényállás tisztázása végett a felekhez egyetlen egy kérdés sem intéztetett, de másrésztől ismét az én beismerésemről tesz említést. Annak előrebocsájtása mellett, hogy én igen természetesen a tárgyalást megelőzőleg elkészülni szoktam és ennek folytán elmondandó beszédemet írásban tintával megelőzőleg leírom, melyet aztán ahhoz képest, hogy a tárgyaláson az ellenfél a petíciót híven, avagy kiszínezve adja elő, változatlanul fenntartok, avagy pótlólag jegyzetekkel ellátok, szükségesnek vélem a petíciónak az etetést és itatást tárgyaló részére, a mely állítólag a gróf házában történt meg, vonatkozó beszédem szövegét következőkben ellátni:

„Ad V. b): Ezen V. alatti fejezett II-ik részében elősorol 44 választót és kéri ezeknek kihallgatását meg nem nevezett ténykörülményekre.

Továbbá azt mondja, hogy ezeket etették és itatták október hó 2-án hajnalban a gróf udvarán. De azt egy szóval sem mondja, hogy ki etette és ki itatta őket, hanem csak azt állítja, hogy ezen választókat a körjegyzők vették el gróf udvarából.

Ezek semmisségi okot azonban nem képeznek, mert eltekintve, hogy az egész fejezet az utolsó betűig valótlanság, a törvény III. §-ának 6. pontja azt mondja, hogy az etetés és itatás csak az esetben érvénytelenségi ok, ha azért történt, hogy a képviselőre szavazzanak, avagy a szavazástól tartozkodjanak, ámde a kérvényben egy szóval sincs említve, hogy az állítólagos etetés és itatás ezért történt, de komolyan el sem képzelhető, hogy valaki a választás napján hajnalban azért etessen és itasson választókat, hogy ezek ő reá szavazzanak. Ez képtelenség. Esetleg megtörténhetett, hogy a választás napján hajnalban a gróf ur házához jött intelligensebb választók egynémelyikét cognakkal megkínálta, azonban a választók etetéséről és itatásáról szó sem lehet és a petíció ezen állítása, ép úgy mint az egész petíció tartalma valótlanság. Valótlanság, hogy gróf Teleki Domokos etetett és itatott volna, avagy jelen lett volna, avagy cselédei által vagy bárki által etettetett volna vagy itatott. (Gróf Teleki Domokos kihallgatása?)

A fentieket a tárgyaláson szószerint mondtam illetve olvastam el, hozzátéve azt, hogy még az esetleges cognacolás is legfeljebb a törvény 3. §-ának b. pontja alá eshetnek, a mely a megengedett szokásos megvendégelésről szól.

Budapest, 1902 január 11-én.

Kiváló tisztelettel
Dr. Darányi Gyula

Megszökött százados.

(Egy katonatiszt bűnös manipulációjáról.)

ARADI KÖZLÖNY tudósítójától. —

Arad, január 11.

A budapesti üllői-uti Mária Terézia-lak-tanyában már hetek óta suttognak arról, hogy a 32. gyalogezred egyik legdaliásabb tisztje, Payer József százados megszökött. Erről folyt a beszéd a tisztí étkedében, de sugtak-bugtak a legénység között is a százados viselt dolgairól, a melyek végül is arra kényszerítettek, hogy bucsu nélkül távozzék a fővárosból.

Payer József százados, a ki most 36 éves, két év előtt került a fővárosba. A 26. gyalogezrednél szolgált azelőtt. Ezzel az ezreddel ment Esztergomból Bécsbe, a honnan két év előtt, a mikor századosrá léptettek elő, a budapesti háziezredhez helyezték át. Magas, szép szál legény volt, a kit általában kitűnő katonának tartottak. Ha ezredénél valahol ki kellett tűnni, akkor csak Payer századát vették elő.

Mindig szolid életet élt, csak mióta Budapestre került, kereste gyakrabban a mulatozásokat. Azonban most sem volt oly feltűnő a változás, hogy kutatni kellett volna, honnan szerzi mulatozásaira a pénzt.

A múlt hónap elején Payer, a ki a 12. század parancsnoka volt, két heti szabadságra ment. Ezalatt az idő alatt a századparancsnokság névtelen levelet kapott, a melyben nagyon különös dolgok foglaltattak. Azt írta ugyanis a névtelen följelentő, hogy Payer százados pénzért elengedte a legénységnek a büntetéseket és hogy az altisztektől, meg a közlegényektől pénzt kért kölcsön.

Winter főhadnagy, a ki a századparancsnokot helyettesítette, rögtön jelentést tett erről a levélről az ezredparancsnokságnak. Zankl Rudolf ezredes pedig őt bizta meg azzal, hogy nyomozza ki, hogy mi igaz a névtelen följelentésből.

Ez a nyomozás aztán teljesen beigazolta a följelentő vádjait. Kiderült, hogy Payer százados állandó elszámolási viszonyban állott legénység-

gével. Ha valakinek pénze érkezett a századhoz, rögtön ott volt az illetőnél a százados megbízottja és az érkezett összeg nagyságához képest tíz, husz koronát kért tőle kölcsön. Ha pedig a százados megbüntetett valakit, akkor is megjelent a megbízott és tudomására hozta, hogy egy kis pénzzel „el lehet intézni a dolgot.”

Winter főhadnagy, a mikor ezekről meggyőződött, tovább folytatta a nyomozást és ennek folyamán kiderítette, hogy Payer százados eme inkorrektusok mellett még a hűtlen kezelés bűnébe is esett. Kiderült, ugyanis, hogy a század pénztárából négyszáz korona hiányzik és ezt az összeget Payer százados sikkasztotta el.

A nyomozás mindeme meglepő eredményeit a legnagyobb titokban tartották és Winter főhadnagy is csak Zankl ezredesnek tett róla jelentést. Payer százados pedig mitsem tudott a készülő veszedelemről. Így történt aztán, hogy szabadságidejének letelte után szabályszerűen jelentkezett ezredesénél, hogy ismét átveszi szolgálatát.

Zankl ezredes természetesen rögtön szobafogsággal sújtotta és megindította ellene a haditörvényszéki eljárást. Ennek következményeivel pedig nagyon is tisztában volt Payer százados és jónak látta kitérni előlük. Megszökött a fővárosból. A haditörvényszék elrendelte körözését, azonban ez ideig nem tudtak a nyomára akadni.

A megszökött százados az utóbbi időben nagyobb adósságokat is csinált és ezek összege körülbelül tizenötezer koronára rug. Eltűnésének híre mindenfelé nagy feltűnést keltett, mert Payer Józsefet senki sem ismerte könnyelműnek.

Egyről-másról.

(Rontó Pál. — Gróf Benyovszky Móric. — Kalandok. — A család története.)

Az Aradi Közlöny számára írta:

Vay Sándor gróf.

Budapest, január 11

A sok borsos, — de talán több is — pikantéria után szinte jól esik: a Vígsházmagyar cyklusa. Ocskay brigadéros századik előadást jubilált s napról-napra zúfolt házak előtt körül szinre Rontó Pál.

Benyovszky Móric gróf hű szolgájának kalandjait vizen és szárazon először is a jó öreg Gvadányi generális uram foglalta versekbe. Ebből csinálta meg a maga pompás darabját Follinus Aurel. Előfordul benne természetesen Benyovszky Móric, a madagascári király is, a ki egyike volt a XVIII. század legnépszerűbb alakjának. A benvói és urbanoi Benyovszky család már Róbert Károly idejében virágzott, de mint Zách rokonság, később Lengyelországba menekült. Benjamin és Urbán azonban Zsigmond alatt Nikápolynál vitézkedve, újra felvették a nemesek sorába és a Vág mentén donatiokat kaptak.

A XVII. században élt Mihály s később ennek fia, Sámuel, a ki a katonai pályán tábornokságig vitte. Sámuelnek és Révay Rozáliának a fia volt a híres utazó, Benyovszky Móric. Mint gyermeket elvitte magával édes atyja a hét éves háboruba. Később egy lengyelországi rokona után örökölve, nagy vagyona tett szert. De mig ennek az örökségnek átvétele végett odajárt, atyja meghalt s sógorai elfoglalták magyarországi birtokát. Benyovszky a Verböcyr hármaskönyvének egyik szakaszára támaszkodva, amely azt megengedi, erőhatalommal akarta kiverni a bitorlókat, s jobbágyaival támadta meg sógorait. Ezért Mária-Terézia előtt mint a közrend háborítóját bevádolták s Benyovszkyt száműzte a királynő, elhagyta hazáját s lengyelországi birtokán élt.

Az orosz befolyás ellen küzdő bari confederationnak lett tagja Benyovszky s a lengyel ügyért vitézül harcolva, orosz fogságba jutott s Kamcsatkába küldetett. Itt Nilow kormányzó kegyét megnyerte, ennek a leánya pedig, Afanázia halálosan beleszeretett a szép magyarba. Bár Szepesvármegyében már volt neje, jegyet váltott Afanáziával, aki, miután Benyovszky száműzött társaival együtt megmenekült, a Péter-Pál hajón vele szökött meg, Temérdek tengeri kaland után Japánban és Formosa szigetén is kikötött Benyovszky, eljutván Makao szigetére, a portugálok gyarmatára. Itt meghalt Afanázia. Benyovszky eladta hajóit a portugál kormányzónak, ki őt társaival együtt Francia szigetére küldte. Innen hosszas bolyongás után Franciaországba ment Benyovszky, hol a kormányának ajánlotta föl szolgálatát egy gyarmat alapítására Madagascar szigetén. Párisban találkozott magyarokkal s itt várta Magyarországból hozzátüzött neje is. A francia kormány katonákat és mesterembereket bocsátott Benyovszky rendelkezésére. Ezekkel 1774-ben Madagascar szigetén Louisbourg nevű telepen és több erdőt alapított. Ügyessége, vitézsége annyira megnyerte a bensülötteket, hogy azok királyukká választották. Le is tette az esküt, de neje beleegyezésével visszament Franciaországba, hogy ott a kormány barátságát és jóakarátát országa részére megnyerje.

Ezalatt őt az új francia kormánytól annyira rágalmazták, hogy előadásának hitelt nem adtak. Csak legujabban szolgáltattak francia történetírók igazságot Benyovszkyknak, elismerve, hogy kétségtelenül az ő személye legalkalmasabb a nagy szigetnek és vitéz lakosságának francia befolyás alá vonására, a mi máig sem sikerült egészen. A francia ellenszenvet látva, Benyovszky kegyelmet kért Mária-Teréziától, a mit meg is kapott. Az újra kitörő porosz háboruban jelentékeny részt vett Benyovszky és a győzelmes habelswerti ütközetben székely huszárai élén nagyon kitűntette magát. A béke helyreállta után azt remélte, hogy II. József, kinek szándéka volt a monarchiát a kelettel összekötni, elő fogja segíteni madagascari terveit Hazai tervekkel is sokat bibelődött s különösen arra törekedett, hogy Fiume kereskedését emelje s ott kereskedő társaságot létesítsen. Később, midőn meggyőződött arról, hogy a császár nem akarja támogatni, Angliába ment, ott ajánlva fel szolgálatát, de minden eredmény nélkül. Végre Észak-Amerikában baltimorei kereskedőket sikerült rábírnai, hogy bocsássanak hajót rendelkezésére. Így ment vissza madagascári királyságába, ott azonban az ile de france-i kormányzó hadat küldött ellene s a küzdelemben leölték.

Igy végezte életét ez a rendkívül érdekes életű ember, aki a XVIII. század kalandorokban oly gazdag típusain is tul tett.

Benyovszky nem volt szélhámos, ur volt tetőtől talpig, hős vitéz és egyike a leggeniálisabb embereknek, a ki mint kutató és utazó első helyen említendő.

Benyovszky Móric öccsétől Emanueltól és neje Kerekes Judith bárónőtől ágazik le a Benyovszky-család maig virágzó grófi ága, mig a nemesi ágazat VII. (Benyovszky) György leszármazásaiban él tovább.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradvidéki iparegyesület hétfőn, a hó 18-án este 8 órakor rendezti az aradi kereskedelmi és iparkamara termében harmadik vitastélyét. Ez alkalommal a megvitatás tárgyát a közszállítások kérdése fogja képezni. E vitastélyre az egyesület t. tagjait, valamint az érdeklődőket meghívja az elnökség.

adója Blau néven mutatkozott be a bankban s a kiállított nyugtán is Blau névvel igazolta a pénz felvételét. Ez a Blau pedig Tomkának közeli rokona, aki az értékpapírokat egyenesen Tomkától kapta, hogy értékesítse.

A rendőrség a betörés ügyében megindított vizsgálatot nem szüntette be, hanem azt fogja egyelőre kimutatni, hogy Tomka Samu, mikor a feleségével Bécsbe utazott, szakadatlanul Bécsben maradt-e, vagy titokban visszatért-e a fővárosba. A főkapitányság részéről Lévy fogalmazó a déli órákban Tomka rokonai-val kiment a morguebe, hogy az öngyilkos személyazonosságát megállapítsa. Azonossági tanulak vele ment Csócsán fogalmazó is, aki a betörés ügyében az első nyomozásokat végezte és Tomkát személyesen ismerte.

(Az öngyilkosról.)

Dr. Tomka Samu zárkózott természetű ember volt, aki ritkán között ismerőseivel valamit, ami őt magát érdekelte. Hosszu, nyulánk termete, kifejezéstelen arca, száraz modora volt. Kímérten járt-kelt s mindig azt a hatást tette, mintha rejtegetne, titkolna valamit. Eppen ezért nem is igen volt barátja sem orvosi körökben, sem más körben, ahol megfordult. Osztonszerűleg huzódzott tőle mindenki, mert nem tartották jó embernek.

Pedig ő, noha egyéniségéből igen nagy hidegség áradt, igyekezett mindenkinek, akinek csak tehetett, szívességeket tenni. Orvosi praxisa megiehetősen nagy volt. Általában jó fülorvosnak tartották, amint hogy tényleg az is volt. A millenniumi kiállításon az ő fülpreparátumai szintén ki voltak állítva és orvosi és tudományos körökben általános elismerésben részesültek.

Különös és nevezetes, hogy nemcsak a rendőrség, hanem ismerősei is, különösen orvosi körökben mindjárt az első pillanatban annak a gyanunak adtak kifejezést, hogy az ismeretes betörésben nem volt egészen tiszta keze Tomka Samu dr.-nak. Valamennyien, a kik erről beszéltek, különösen három gyanúosat találtak. Első az, a mely a rendőrségtől indult ki. Foglalkozásszerű betörők nem bánának butoradarabokat, nem semmisítenek meg preparátumokat, mint Tomka lakásán tették, nem vagdalnak össze falfestményeket stb.

A másik gyanúok éppen Tomka Samu dr. egyéniségében rejlett. Róla jót nem igen tettek föl, éppen az imént mondottaknál fogva. Azonban az csak egyéni föltevés volt és jellemezte azt, milyen rossz véleménynyel voltak eltelve iránta azok, a kik ismerték.

De legnagyobb gyanúok a következő volt: Tomka dr. olyan orvosi praxist folytatott, hogy folyton járó betegek keresték föl. A fülbeteg rendszeren maga megy az orvoshoz és csak operáció esetében megy a fülorvos a beteghez. Ha más alkalmakkor elutazott, akár két napra is, mindig helyettest állított. Minden gyakorló orvos, a kinek valamirevaló praxisa van, mindig állít helyettest, ha elutazik. Ő most két egész hétre elutazott; helyettest nem rendelt ki, sőt lakását gondosan elzárta. Ez tünt föl leginkább s ez volt a legnagyobb gyanúok. Erezte is bizonyára, hogy hiba volt a kréta körül s valószínűnek látszik, hogy végzetes tettét tudatosan követte el.

(A sajtóiroda jelentése.)

A rendőrség a felülmúlt keltő öngyilkosság ügyében megindította a vizsgálatot és még a délelőtt folyamán Lévai Antal r. fogalmazó ment ki az orvostani intézetbe, s a holttestet Fischer fényképész lefotografálta. Az öngyilkosságról a rendőri sajtóiroda a következőket jelenti:

Ma d. e. a gyár-utca 18. sz. ház negyedik emeletéről egy ismeretlen, uri osztályhoz tartozó 30—35 éves férfi az udvar kövezetére vetette magát s szörnyet halt. A Ruekter-cégtől vásárolt kalapjában T. S. monogram áll. A zsebkendőjében, valamint fehérneműiben szintén e jelzés van. Okiratot, vagy valami írást, amiből személyazonossága megállapítható lett volna — a rendőrség nála nem talált. Az öngyilkos e tetteire, tiszta alsó ruházatáról itélve, előtte öltözött. Boncterembe szállították.

Tudósítónk késő éjjel azt telefonálja, hogy a rendőrség ma este egy nyilatkozatot adott ki, melyben kijelenti, hogy eddig semmi biztos adata nincs arra, hogy Tomka dr. maga követte el a betörést.

Ez esetben az orvos öngyilkosságának okául idegességet emlegetnek, melyet az utóbbi napokban fokozott az a sok szemrehányás, mely őt családjá és ismerősei részéről érték a kaszafurás miatt.

A megyebál.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 11.

Aradmegye előkelő közönségének találkozó helye volt ma este az a fényes bál, melyet a megyei tisztikar rendezett a megyeparkban levő Erzsébet-szobor fenntartási alapja javára.

A Fehér Kereszt parkettjén ma este ismét felelevenedett a régi megyebálak ragyogó emléke, a megyei előkelőségek emlékezetes dáridói.

Aradmegyében egész a hetvenes évekig évről-évre a legfényesebb, országszerte híres bálakat rendezte a megyei fiatalság.

A ma este rendezett megyebál ép oly fényes volt, mint 70 es évbéli elődjei.

A megyei előkelőségek és az intelligencia csaknem teljes számban megjelent a mai bálon. A notabilitások közül ott voltak a bálon Urbán Iván főispán, Vásárhelyi Béla főrendiházi tag, Institoris Kálmán polgármester, Dálnoki-Nagy Lajos alispán, Lehmann Vincevezérőrnagy, Bánhidly Antal báró, Vásárhelyi László, Silacz Gyula, Szombathy György országgyűlési képviselők, Wachsmann Vilmos ezredes, Lázár Frigyes ezredes, Dietrich Albert alezredes, Matawouszky Nándor dr. kir. tanácsos, Boros Vida, Tedeschi Viktor, Fascho-Mays őrnagy, Andrányi Károly stb.

A lady-patroness tisztét a családi gyász miatt meg nem jelent Urbán Ivánné helyett dr. Baross Ferencné töltötte be.

A táncrend egy rendkívül elegáns, cimer alakú portemonnaisszerű emali doboz, melynek első lapján a megye cimere díszlik, hátulsó oldalán a tartályban van a tükörrel ellátott notesz alakú, miniatűr táncrend. Az egész kis alkotmány rendkívül csinos, értékes, tetszetős és Steiner József mérnök izlését dicséri.

A rendezés élén Dálnoki-Nagy Lajos alispán állott. Az ő tapintata és izlésének nagy érdeme, hogy a megyebál oly fényesen sikerült, mint ritkán sikerült még Aradon bál. A jelen volt hölgyek névsora a következő:

Asszonyok: Avarffy Imréné, Arányi Ferencné, báró Bohus Lajosné, Boros Vidáné, dr. Brück Gyuláné, dr. Baross Ferencné, Boros Ivánné, Csernovits Diodorné, Csiky Károlyné, dr. Csáklány Sándorné (Uj-Arad), Csillag Pálné (Borosjenő), Darányi Jánosné, Darvasné, báró Exterde Kálmánné, Fehér Józsefné (Sepsőrs), Faragó Istvánné, dr. Graner Viktorné, Gebhart Istvánné, özv. Hauser Károlyné, Heinrich Sándorné, Habereger Györgyné, Herczig szászadós, Jakabffy Lajosné, dr. Keresztes Gyuláné, Kabdebóné, Laehne Hugéné.

Leányok: Avarfy Sarolta, Arányi Szeréna, Avarfy Irén, Boros Janka, Dora, Malvin, Baross Boriska, Czifra Emma, Csillag Malvina, Csiki Mariska, Csernovits Olga, Heppes Szeréna, Haan Margit, Haller Ilonka, Heinrich Ilonka, Jakabffy Mariska, Kabdebó Margit, Kosa Jolán, Karasz Mariska, Laczay Anna, Löfler Irma, Molitorisz

Mariska, Magyary nővérek, Mihálovits Flóra (Világos), Nagel nővérek, Pap Livia, Reicher Mariska és Lenke, Spitzer Malvin, Szalay Lenke, Szalay Ilonka, Sarlot Margit, Sarlot Lenke, Szathmáry Mariett, Török Vilma, Ubl Ilonka, Vásárhelyi Janka, Vertán Erzsike, Vincze Margit, Verbo Bella, Verbo Mariska, Valerián Stefike, Vajda Olga, Zárny Margit, Zikó Lenke, Schauer Mariska.

Barabás Béla dr. Nagyváradon.

(Beköszöntő és programbeszéd.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 11.

Barabás Béla dr., Nagyvárad város orsz. képviselője ma, szombaton, a délután 3 óra 42 perckor érkező személyvonattal Budapestről Nagyváradra érkezett, hogy választóinak képviselői minőségben bemutatkozzék és mandátumát megköszönje.

Hívei nagy örömmel és lelkesedéssel várták és ünnepélyesen fogadták a képviselőt, aki pártkülönbség nélkül látogatta meg Nagyvárad választóit és a hatóságok vezetőit, a közélet előkelőségeit.

A képviselő fogadtatása tárgyában az ottani függetlenségi párt Szokoly Tamás elnökle alatt tegnap este népes értekezletet tartott, melyen Szokoly pártelnök felkérte az egybegyűlteket, hogy határozzanak a Barabás Béla fogadására nézve. Indítványára elhatározták, hogy ma délután fél három órakor gyülekeznek a Fekete Sas előtt. Innen indultak Rimler Károly főjegyzővel az élükön a vasuti állomáshoz a személyvonattal érkező képviselő elé.

Fényes fogadtatást készítettek elő s hangsúlyozták, hogy pártpolitikai színezet nélkül Nagyvárad város öszpolgársága nevében üdvözlik a város képviselőjét. Tényleg így is történt. Két zászlóval vonult ki a csoport; az egyik a város színeivel, a másik a függetlenségi és 48 as párt zászlaja.

A vasutnál Rimler Károly főjegyző üdvözölte Barabást, ki arra röviden válaszolt. A vasuti állomáson voltak a város összes fogatai, számos magánfogat és több bérkocsi. Az első kocsin, mely a képviselőt a városba vitte, a város színeit viselő zászló volt, ezzel is kiakarván mutatni, hogy Barabást nem mint pártembert, hanem mint a város képviselőjét fogadják.

A menet egyenesen a Sas-szálloda elé vonult, ahol a képviselő megszállt.

Ott órakor a Fekete-Sas nagytermében népgyűlés volt, melyen Szokoly Tamás elnökölt. Pár szóval megnyitván a gyűlést, egy küldöttséget kért fel, mely meghívta Barabást, kit belépésekor szintén Szokoly elnök üdvözölt.

Ezután következett a beköszöntő.

A karzatra csak belépti jeggyel lehetett bejutni s nagyrészt nők foglalták el a helyeket.

Általános nagy figyelem közepett fogott hozzá Barabás a beszédhez.

— Eljött — ugymond, — hogy bemutatkozzék a közönség előtt, még pedig pártkülönbség nélkül, hogy karöltve munkálkodhassanak a város és a haza javára.

Nem azokhoz fordul, kik a győzelmet kívívták számára, hanem ellenfeleikhez nyújtja munkás kezét, békejobb gyanánt.

És nem politikáról akar beszélni, hanem a gazdasági helyzetről, az élet körülményeiről, a melyek édes mindnyájunkat egyformán érdekelnék és egy táborba téreinek.

A mostani kori any teljesen magyar. Nem rajta mulik, hogy még magyarabb nem lehet.

A gazdasági kérdések minden pártot egyaránt foglalkoztatnak s megoldásukban egyetértésre van szükség.

Megköszöni a beléje helyezett bizalmat és igéri, hogy a város érdekeit fogja képviselni.

Viharos hatást keltettek Barabás szavai. Percekig tartott az éljenzés, alig tudott szóhoz jutni Adorján Emil dr. ki a beszéd megtartásáért köszönetet mondott Barabásnak. Adorján hangsúlyozta, hogy a küzdelem nem élesítette ki a városban a jártelentéteket, mert hiszen nemcsak a függetlenségük dicsősége volt a győzelem, hanem az egész városé.

Az öreg honvédek Kossuth gyanánt ünnepezték a képviselőt.

Este Barabás szűkebb baráti körben vacsorált. Vasárnap délelőtt látogatásokat tesz a város vezető férfiainál. Délután a polgári körökben, a kiskereskedők társulatánál s több egyesületet látogat meg.

Vasárnap este 8 órakor, a Fekete Sasban nagyszabású banket lesz a képviselő tiszteletére.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Január 12. A battonyai dalárda táncestélye (Koronavendéglő.) — A gyoroki önkéntes tűzoltó-egylet táncvigalma (Nagyvendéglő.)

Január 18. Az aradi mérnök- és építész-egylet estélye (Központi szálló.) — Táncestély a várbeli tiszti kaszinóban. — Makó város hivatalnokai karának táncvigalma (Koronavendéglő.)

Január 19. Az aradi kerékpárklub estélye (Millennium külön terem.)

Február 1. Tiszti kaszinó táncmulatsága (Fehér Kereszt.) — Az aradi tanítók és tanítónők bálja.

Február 9. Az aradi szegény tanulókat segélyező egyesület tombolával egybekötött táncestélye (Fehér Kereszt.)

Február 11. Táncestély a várbeli tiszti kaszinóban.

Február 19. Az aradi közművesegylet táncvigalma (Központi szálló.)

Február 25. Tűzoltóbál Fakerten.

Március 15. Táncestély a várbeli tiszti kaszinóban.

(=) **Posta-altisztek bálja.** Az aradi m. kir. posta- és távirat-altisztek és szolgálók szombatján február hó 1-én, a Kass-féle vendéglő nagytérképében zártkörű jótékony célú táncvigalmat rendeznek.

(=) **A pankotai négyelet az aradi állami tanító képző intézet** növendékeinek közreműködésével január hó 18-án, a „Fehér Kereszt” szálloda dísztermében, hangversenyyel egybekötött tánc-estélyt rendez.

(=) **Az aradi hivataloszlók betegsegélyző és temetkezési egyletének** január 4-én megtartott táncvigalmán a következők fizettek felül:

Arad csanádi takarékpénztár, Aradi első takarékpénztár, Aradi ipar és népbank, gróf Wenheim Frigyes 20—20 kor., báró Bohus Zsigmond, báró Bohus István, Urbán Iván, Széchenyi-gózmalom, özv. Nikodém Jánosné, özv. Farkas Andrásné 10—10 kor., gróf Bréda Viktor, Institoris Kálmán, Gebhart István, Duna bizt. társ., Weisz Mór és fiai, Első magyar ált. bizt. társ., Andrányi Kálmán utóda, Neuman testvérek, Fejér Gyula, Herzel Bernát, Balog Dávid, Kosinczi Viktor, gróf Almási Dénes, Mairovics Mór, Kövér Márton 5—5 kor., Bing Vilmos, Inokai Tóth Lajos, Funkelstein József 4—4 kor., báró Fejérváry Géza, Dálnoky Nagy Lajos dr., Varjassy Lajos, Beles János, Szeberényi Gyula, Steigerwald Alajos, Vojtek Kálmán, Kohn S. N., Kneffel Lajos, Laczai Endre, Sági Henrik, Sági Pál, Vajda István dr., Mészáros János, Weisz Mór 3—3 kor., Seidner Bernát 2 kor. 40 fillér, Rozsnyai Kálmán, Reinhart Pülöp, Csernovics Diodor, Varjassy Árpád, Kresz Ferenc, Assael József, Tedeschi Viktor, Karácsonyi Antal, Wallfisch Armin, Hegyi Albert, Glück Dezső, Hegedüs László, Nemes Géza, Eles Armin, Steiner Ferenc, Almay Olivér, Szathmáry Gyula, özv. Boros Beniné, Vásárhelyi Béla, Friebisz Miklós, Otrubay Károly, Hajós Árpád, Walder Gyula, Kristyórány János, Münz I., Földes Kelemen, Bing Ede, Szél Ernő, Simai István, Barabás Béla dr., Abrai Lajos, Urbányi Béla, Szathmáry János, Apor Gyula, Pichler János, Magyar Ferenc, Striberny János, Hoffman Antal, Dományi A., Gutzjahr Mihály, Hamedli Ferenc, Vásárhelyi László, Nachtebel Gyula, Pölzl Miksa, Joób Gusztáv, Bakó József, Kovács György, Máté János, Gaál Márton, Pecsenye István, Pongrácz István, Schneel Gusztáv, Tisch Gáspár. N. N., Balog Pál, U. P. 2—2 kor.,

Szidor János, Egri L. Elemér, Guttmann Samuel, Bozsik György, Erdős Pál, ifj. Klein Mor, Holländer Ignác, Vecsey Jenő, Ormos Péter, Andrányi Károly, Sorbán János, S. S., Szathmáry János, Sándor Ede, R. I., Lukucz István, P. K., Gaál József, Flamm György, Schuller Lajos, Heim Ferenc, Szombati Pál, Török Pál, Házi József, Kubics György, Pfeiffer György, Pecsenye Lajos, Valler József, Nagy Endre, Nagy József, Petr. Kovics Dániel 1—1 kor., Papp Antal, Ladányi Sándor 80—80 fillér, Pomázi Mátyás, Bablicz Imre, Rether Péter, Borsos Márton, Márkus József 60—60 fillér, Sándor György 50 fillér, Braun Jakabné, Maizinger Ottó 40—40 fillér, Recski Pál, Simon István, Gásza Béla 20—20 fillért. — A felülfizetésekért köszönetet mond az elnökség.

Szerbia romlása.

(Sándor király nagybeteg.)

— Az Aradi Közlöny tudósítojatói. —

Arad, január 11.

Áldatlan régi bűnöknek megtorlásául most sujt le a végzet szegény Szerbiára. Mint a régi görög legendában, súlyos léptekkel közelget a kérélhetetlen fátum, hogy egy család vétkeiért romlást hozzon az országra, melynek sorsával a család minden tette összenőtt. A *penzügyi válság* réme mellett, mely Szerbiát fenyegeti, ott van a szerencsétlen Obrenovics-dinasztia létkérdése, melyet természetfölötti hatalom már elintézett. Obrenovics Sándor királynak nincs trónörökös, és hitelesen mondják, hogy nem is lesz soha. És ime szárnyat kap egyszerre mindaz a nyílt és titkos vágyakozás, amelylyel számküzdött trónkövetelők és előnyt akaró szomszédok a szerb trónra pislogattak.

Mozognak a *Karagyorgyevicsek* és cselet sző *Nikita*, Montenegró fejedelme.

Ez utóbbi nemrég Pétervárra utazott a cárhoz, hogy — mint a *Berliner Localanzeiger* jelenti — a szerb trónöröklési kérdésben a cár pártfogását ifjabbik fia, *Mirko* herceg számára kérje. Ezzel szemben Oroszország nem akar olyan jelöltet támogatni, akinek személye és érdekeltége *Ausztria-Magyarországot sérthetné*. Amellett van tehát, hogy a szerb trón örökösül *Karagyorgyevics* Péternek, a szerb trónkövetelőnek Pétervárott tanuló fiát jelöljék Sándor király utódául. A dolog formájáról így történnék: 1904-ben a szerbek első fölkelésének (amelyet Karageorg vezetett) századik évforduló napján Sándor király ezt a Karagyorgyevics fiut jelentené ki prezuntív trónörökösül.

Belgrádi udvari körökben azt beszélnek, hogy Sándor király hajlandó is erre, míg *Draga* királyné a legkeményebben ellenzi a dolgot.

Ugy lehet azonban, hogy ez az 1904-re tervezett jelentős aktus már sokkal hamarabb megtörténik. A *Berliner Tagblatt*-nak bécsi levelezője szerint a bécsi bankárok mindnyájan tudják, még pedig igen jó forrásból, hogy *Belgrádban minden órában döntő fordulat következhetik be* s hogy a szerb kormány fél a nép elégedetlenségének hatalmas kitörésétől. Erre az a körülmény szolgáltat alkalmat, hogy Sándor király a múlt év eseményei és izgalmai következtében *ugy szellemileg, mint testileg rendkívül elgyengült*. Már a *tökéletes apátia állapotába jutott* s már nem bírja kormányzati ügyeknek szentelni az idejét.

Ennek következtében a minisztérium hovatovább képtelen lesz az ország kormányzására. Ha forradalom törne ki, bizonyos, hogy *Karagyorgyevics* azonnal megjelenék Belgrádban.

És mindezt betetőzi a pénzügyi válság. Nyugalmozott és aktív hivatalnokok nem kapnak fizetést, a katonaság nem kap zsoldot már mindegy hat hónapja. Akik nyomorukban az állampénztárnál jelentkeznek, azoknak még 100—200 franknyi csekély összegeket sem tudnak kifizetni. A katonatisztek fizetési nyugtáikat harminc százalékos levonással bankoknál értékesítik. A pénzügyminiszter decemberben félmilliót kért kölcsön a nemzeti banktól, hogy legalább a novemberi fizetések egy részét még karácsony előtt kiadhassa a hivatalnokoknak.

Épp ezért most egyszerre három szerb államférfi is azon fáradozik, hogy Szerbiának kölcsönt szerezzen, hogy legalább a legsürgősebb szükségleteit az államháztartásnak fedezzék. Elsősorban is megbízták *Mijatovics* volt pénzügyminisztert, ki jelenleg Londonban él, hogy ott szerezzen legalább 2 és félmillió franknyi függő kölcsönt. Ámbár a jelenlegi pénzügyminiszter *Popovics* és a közgazdasági miniszter *Milovanovics* Bécsbe érkeztek, hogy az ottani pénzügyi körökkel érintkezésbe lépjenek. Az új kölcsön, amit föl akarnának venni, 10 millió frank lenne. *Milovanovics* közgazdasági miniszter gróf *Goluchowszky* külügyminiszterhez akar fordulni, hogy Ausztria-Magyarország támogassa a szerb kormányt pénzügyi helyzetének rendezésénél, amint ezt már több ízben megtette. Hir szerint már érintkezésbe is léptek bécsi pénzügyminiszterekkel, melyek azonban visszautasító magatartást tanúsítottak.

Az első kenyérsztás.

(Csoportosulás és rendőri asszisztencia. — Aki nem merték az egész adagot megenni. — Az öreg honvéd. — Egy asszony, aki nem kér, hanem ad kenyeret. — Adományok.)

Arad, január 11.

Ma délelőtt 10 órakor nyílt meg a Salacutcai kenyeres bolt helyisége.

Kilenc órakor már az egész utcát ellepte a kenyérré várakozó szegények óriási tömege. Mikor az ajtó vasredőnye felgördült, csak rendőri segítséggel lehetett a veszedelmet okozható tolongást megakadályozni, a rendet föntartani, s a kenyérsztást megkezdeni. Az éhezők aztán szép rendben vonultak be a helyiségbe, ahol osztogatni kezdték közöttük az adagokat.

Azt az izgalmat, melylyel a kenyérsztás kezdetének napjára várakoztak, s az óriási csoportosulást, melyet a város közönsége ma délelőtt a Salac-utcában és környékén látott, senki sem csodálhatja, akinek módjában volt végignézni a kenyeres boltban lefolyó eseményeket. Szíve mélyéig meghatottak minden szemlélőt a jelenetek, melyek ott lefolytak. Könyeket fakasztó, elképzelhetetlen nyomort láttunk ott a maga szomorú valóságában.

A nyomor sokkal nagyobb a városban, semmint képzeltük. Sokat hallottunk azoktól, akik a külváros lakosságát ismerik, de olyan sötét képet senki sem tudott festeni, amely hiven ábrázolná a mi szegényeink közt uralkodó inség gyötrelmeit. Aki csak egy percig nézte ma a kenyeresbolt látogatóit, azt bizonyára eltölti a megelégedés érzete, hogy ehhez az akcióhoz nemes szíve sugallatára hozzájárult.

Jött egy asszony. Három rongyos didergő gyerek kullogott utána félénken, a szoknyájába kapaszkodva. Egy-egy adag kenyeret kapott mindegyik. A gyerekek megétek egy-egy kisüt belőle, aztán nagyrészt visszadták az anyjoknak.

— Tedd el mama, jó lesz estére.

Az asszony szabadkozott:

— Egyetek csak, hisz tudom, hogy éhesek vagytok!

S az asszony addig unszolta őket, míg újra beleharaptak és nemcsak hogy azt az egy darabot megették teljesen, hanem még a második adagot is jóízűen és gyorsan fogyasztották el.

Akárhányan voltak, a kik 3—4 adag kenyeret fogyasztottak el bámulatos gyorsasággal és mohósággal. Jóságos Isten, mikor laktak jól ezek utoljára? . . .

Egy hófehér aggastyán lépett a helyiségbe. Görnyedt testén a szabadságharcz megkopott egyenruhája, mellén 4 érem hirdeti, hogy délcég korában milyen világ volt. Könyes szemekkel szólalt meg:

— Valaha a véretem ontottam hazámért, most nem kapok vissza egyebet egy falat kenyérről.

Elérzékenyedve hallgattuk a szegény honvédet. Barátságos szavakkal biztattuk:

— Jöjjön el öreg ur, szívesen latjuk mindennap!

Egyszer csak jön egy asszony, a ki nem kért, hanem hozott kenyeret.

— Szücs Gábor hivatalosolga felesége vagyok, szolt az asszony. Hála Istennek, nem szorulok segítségre, hanem azért jöttem, hogy ezt a kenyeret a szegényeknek följánljam.

Azzal letette a kenyeret a derék, jószívű asszony s távozott szótalanul, nemes példáján adván a legszebb jótékonyságnak.

A kenyeres boltban számos előkelő látogatója is volt. Megízlelték többen a kenyeret és jónak találták. Holnap két perselyt fogunk a helyiségben kifüggeszteni, hogy a látogatók tetszésük szerinti adományokat dobhassanak belé.

Köszönetünket fejezzük ki ma Gantner városgazda urnak, ki a kenyér bevásárlása és osztása körül volt szíves faradozni, Kneffel Károly urnak, aki egy kályha csövet és két kenyérvágó kést, Andrányi Károly urnak, a ki két kenyérvágó kést és a légszeszgyárnak, a mely egy métermázsas kokszot küldött ma a kenyérszító helyiségbe.

A kenyérszítás első napján délig 51 nagy pécskai kenyér fogyott el.

Szigoruan kell azonban ahhoz a föltételhez ragaszkodnunk, hogy a kenyeret a bolt helyiségében fogyasszák el. Ma még adunk olyanoknak is, akik hazavitték, de ezt csak akkor tehetjük meg ezután, ha a közönség bővebb adakozással ezt lehetővé teszi.

A gyűjtés a mai napon újabb adományokkal szaporodott. Dr. Keresztes Gyuláné urnő 20 koronát, Bing Edéné urnő 10 koronát, Gottlieb Adolf 3 koronát, Klein Lipót. 1848—49-iki honvédtüzér főhadnagy és Spádi Manó urak 2—2 koronát, Contra Lajos 60 fillért voltak szívesek adományozni.

A begyűlt összeg kimutatása itt következik:

	Korona
Dr. Keresztes Gyuláné	20.—
Bing Edéné	10.—
Gottlieb Wolff	3.—
Spádi Manó	2.—
Weisz Lajos	2.—
Contra Lajos	—60
Mai gyűjtésünk eredménye ...	37 60
Hozzáadva a tegnapi kimutatott	2443 35
Eddigi összes gyűjtésünk ...	2480 95

Kérjük azokat a nemesszívű emberbarátokat, a kik szabad idővel rendelkeznek, hogy szíveskedjenek a kenyeresboltba látogatni s az osztás munkájában segíteni.

Az adományokat a kiadóhivatal címére kérjük küldeni.

Gyűjtőívvel mindenkinek, a ki hozzánk fordul, szívesen szolgálunk.

Az emberöléssel vádolt orvosok.

(Tárgyalás a törvényszék előtt.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 11

Különösen orvosi körökben kelt nagy érdeklődést az a bűnügyi főtárgyalás, melyet tegnap kezdett meg s ma folytatott a pesti déki törvényszék Bánó József bíró elnökle mellett.

A vádlottak padján két budafoki orvos: dr. Berár Gyula és dr. Taub Ferenc, harmadiknak pedig egy most katonáskodó sváb legény, Hellinger Lőrinc ül. A két orvos ellen az a vád, hogy a midőn Hellinger tavaly karonszurta egy pajtását, Czimber Jakabot s a betegnél vérzés állandó be, részint mulasztással, részint tudatlanságukkal a megszurtt legénynek halálát okozták.

Czimber Jakabot a budafoki Abel-féle korssmában verekezés közben a karján megszurta Hellinger Lőrinc kocsis. A sebesült ember elment dr. Berár Gyula községi orvoshoz, a ki bekötötte a sebet. Hogy nem jól kötötte be, azt már a hozzátartozói észrevették, mert otthon kötése teljesen átvérzett. Erre elhívták dr. Taub Ferenc betegsegítő egyesületi orvost, a ki nem akarta a kötést levenni, hanem azt mondta, hogy hívják el dr. Berár községi orvost. El is mentek Berár dr.-ért, a ki azonban, miután meghallotta, hogy miért hívják, azt üzentte vissza, hogy ha szükségét látja dr. Taub Ferenc orvos, vegye le a kötést, ő nem mehet el, mert beteg. Taub dr. azonban nem vette le a kötést hanem az újabb kötést a régire ráalkalmazta s hazament. Mindez este kilenc és tíz óra közt történt. A beteg egyre gyöngébb lett, ágya átvérzett a kiszívargó vértől és csakhamar eszméletét veszítette. Reggelre elvérzett és meghalt.

Az eset fölött véleményt nyilvánítván az igazságügyi orvosi tanács is, a mely orvosi kérdésekben a legfelsőbb fórum, a vélemény alapján Berár dr.-t és Taub dr.-t gondatlanságból elkövetett emberölés vétsége címén, a késelő legényt pedig súlyos testi sértés büntetése helyezett vád alá. Tegnap kihallgatta a bíróság mind a három vádlottat s a tanukat is Bleher Györgynek a kivételével, a ki ma jött meg Bécsből.

Berár dr. azt vallotta, hogy gondosan megvizsgálta Czimbert. Karján lévő sebet karbolos vízzel kimosta, gázzal kitömte és bekötözte. Mikor újra hívták hozzá, azért nem ment, mert nem látott veszélyt s hallotta, hogy Taub dr. különben is ott van nála. De maga is beteg, kimerült volt a kérdéses éjjelen.

Taub Ferenc dr. meg azt erősítette, hogy mikor ő a beteghez ért, ez már annyi vért vesztett, hogy a kötés levétele halálos eredményt okozott volna. Nem volt hát oka a kötést levenni. Az első kötésre rá pedig új kötszést azért alkalmazott, hogy a vérral átvérzett kötés bomlásnak ne induljon.

A tárgyalás mai napja az orvosi véleményeké volt s miután a védelem Andreánszky Jenő dr. és Szikszay Sándor dr. törvényszéki orvosszakértők mellett kihallgatni kérte Minnich Károly dr.-t is, mint ellenőrző szakértőt, — a

törvényszék visszavonult. Hosszas tanácskozás után elhatározta a bíróság, hogy meghallgatja az orvosszakértőket, az ellenőrző szakértőt és fel fogja olvasni végül az igazságügyi orvosi tanács véleményét is.

Dr. Andreánszky hites törvényszéki orvosszakértő kijelentette, hogy a halált elvérzés okozta. De a sebesülés olyan volt, ha idejekorán szakszerű orvosi segítségben részesül a beteg, nem következett volna be a halálos eredmény.

Dr. Weisz Odön a szakvéleményt, miután a védencének, Hellingernek javára szól, tudomásul veszi és a kérdésektől eláll.

Taub orvos védője, dr. Darvasi csak az orvosi tanács véleményének felolvasása után kíván az orvosszakértőkhöz kérdést intézni.

Dr. Mitkovich királyi ügyész: Kettős orvosi funkciókról van szó. Az első a halál okának kérdése, a melyről a boncjegyzőkönyvben szó van s a melyre nézve lehet és kell is az orvosszakértőkhöz kérdést intézni. De a mi az igazságügyi orvosi tanács véleményét illeti, ezt azért kérték ki, mert a bíróságnak voltak kétségei. A feleknek azonban, ha majd azt felolvasták, nincs joguk a kérdést tovább firtatni.

Dr. Darvasi védő! E felfogás ellen, miután az igazságügyi orvosi tanács véleménye sem szentírás, tiltakozik. Az igazságot kutatni a védelemnek is feltétlen joga.

A beszédek elhangzása után a tárgyalás folytatását és az ítélelethozatalt hétfőre halasztotta a bíróság.

Biróválasztások Aradmegyében.

(A községi tisztújítások.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 11.

Aradmegye két járásából, az aradiból és a világosiból érkezik hozzánk jelentés a községi tisztújításokról.

Az aradi járás három községében volt ma tisztújítás. A választásokról a következő tudósítás számol be:

Szabadhelyen:

Bíró lett Sztracsics Péter, jelölve volt még Kontár Péter és Dukan Demeter, törvénybíró: Kontár Péter, adószedő: Ruzsán Péter, közgyám: Manulla Sándor, esküdtek: Dukan Döme, Kalinovits Koszta, Mikulicza Miklós és Prekup Éfta közfelkiáltással.

Mondorlakon:

Bíró: Nedezsk Demeter, jelölve volt még Kolcseu Mitru és Bozgan Miklós, adószedő Kolcseu Mitru, I-ső esküdt: Kocsuban Adám, II. Bencsikán Miklós.

Csicsér:

Bíró: Tatár Nikolae, jelölve volt még Kujedán Szavu és Angelini Jakab, pénztárnok: Konta György, esküdtek: Dubeszky György, Stojaneszku Péter, közgyám: Bozgan Sándor.

A világosi járásban is több helyen volt községi tisztújítás és pedig

Kovaszinon:

Bíróvá választott: Luka Demeter, törvénybíró: Bálint Mihály, pénztárnok: Kure Pável, közgyám: Steff Mihály, esküdtek: Bálint Toma, Valku Tódor, Füsse Nika.

Magyarádon:

Bíró lett: Pakurár Mojsza, törvénybíró: Mócz György, pénztáros: Breicz Iván, közgyám: Popa György, esküdtek: Popa Jakab és Vank Jank.

O-Fasakas-Varsádon:

Bíró: Bozgan Tivadar, törvénybíró: Boár Juon, pénztáros: Kapin Flóre, esküdt: Bozgan Petru.

Uj-Fazekas-Varsándon:

Bíró: Máté Sándor, törvénybíró: Antó Sándor, pénztáros: Varga Mátyás, esküdt: Takács Mihály és közgyám: (mindkét Fazekas-Varsánd részére) Szathmáry Béla.

Világoson:

Bíró: Lazarescu Miklós, törvénybíró: Vuj Demeter, pénztáros: Zimmermann János, közgyám: Tacsis Sebő, esküdt: Csobán Demeter, Branku Sebő, Körömi Mihály és Vidák Demeter.

HIREK.

A katolikus kongresszus.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —
Arad, január 11.

A katolikus kongresszus mai harmadik ülésében folytatta a huszonhetes-bizottság jelentésének részletes tárgyalását. Az elnöki széket ma Vaszary Kolos hercegprímás foglalta el.

Az első szónok Apponyi Albert gróf volt. Kijelenti, hogy tartózkodni fog a hangulatcsinálástól és csupán puszta tények felsorolására fog szorítkozni és azokból fog következtetéseket levonni. Ama párt, mely a parlamentben bizalommal viseltetik a kormány iránt, itt is bizalommal fog viseltetni a kormány javaslataival szemben. Szólónak az a nézete, hogy ezt a kérdést csak a kormányval egyetértőleg lehet megoldani. Ezt ő már akkor is hangoztatta, amidőn olyan kormány volt az ország élén, melylyel a legélesebb oppozícióban állott. (Helyeslés.)

Az ügynek érdemére áttérve, ismerteti a huszonhetes-bizottság munkálatait, mely annak idején három tagu bizottságot küldött ki, hogy a kormányval tárgyalásokba bocsátkozzék. A püspöki kar a kormány kiküldöttjével a főbb pontokra nézve csakhamar megegyezésre jutott.

Ezek a pontok a nagyobb javadalmazásu püspöki székek betöltésére és az egyházi vagyion kezelésére vonatkoztak. A huszonhetes-bizottság és a kormány álláspontja között eltérések voltak. Az első dolognál ez az eltérés lényegtelen, de lényeges a vagyionkezelésnél és a tanügyi kérdéseknél.

A huszonhetes-bizottság jogfentartó nyilatkozata a vallási alapok tekintetében megegyezik szóló álláspontjával. A jogfejlődés szelleme kívánja, hogy ennek a vagyionnak kezelése a katolikus önkormányzatba beillesztessék. Ezt a jogfentartó nyilatkozatot a huszonhetes-bizottság egyhangulag fogadta el. Ezzel szemben állott a miniszter felfogása, mely az 1848-iki harmadik törvénycikkben alapul.

Szóló ezután felolvassa a miniszter nyilatkozatát, mely szerint a katolikus kongresszusnak költségvetési jogot nem koncedálhat és legfeljebb csak a felülvizsgálás jogát ismeri el.

A kongresszust hétfőn folytatják.

— Tisza Kálmán állapota. Tisza Kálmán állapotáról ismét aggasztó hírek keltek szárnyra. Szerencsére ezek a hírek teljesen alaptalanok. Az agg politikus teljesen jól érzi magát s naponként nagyobb gyalogsétákat tesz a Muzeumkertben.

— Két miniszter diszpolgársága. Rimaszombatról távirják, hogy a mai városi közgyűlés Wlassics Gyula és Fejérváry Géza minisztereket a város diszpolgáraiá választotta.

— Barabás Béla — Tisza Kálmánról. Nagyvárad város országgyűlési képviselője Barabás Béla dr. aradi ügyvéd ma Nagyváradon beköszöntő-beszédet tartván, nobiles nyilatkozatot tett Tisza Kálmánról. Az egyik nagyvárad lapnak, a Nagyváradnak munkatársa ugyanis megkérdezte Ba-

rabás Bélát arról, hogy lemegye-e Abrudbányára korteskedni a függetlenségi jelölt érdekében, mint ezt a fővárosi lapok írták. Barabás dr. kijelentette, hogy nem megy el Abrudbányára, mert ottani szereplése, ha nem is Tisza Kálmán ellen, ha a függetlenségi párt jelöltje mellett szólna is, a személyes üldözés jellegével bírna. Különben is Tisza megválasztását bizonyosnak tartja.

— Thoroczkay Viktor báró — képviselőjelölt. Gróf Teleki Domokos mandátumát csak tegnap semmisítette meg a Curia s az ítéletet hiteles másolatban még ki sem adhatták s már szóbeszéd tárgyát képezi az a kérdés, hogy ki fog föllépni a deési kerületben. Hír szerint báró Thoroczkay Viktor, Hódmezővásárhely volt főispán, aki régebben Deésen főkapitány volt s akkor szerzett összeköttetéseit alapján reméli, hogy megválasztják. Egyébként még az általános választások alkalmával készült volt Thoroczkay báró, hogy Deésen fellépjen és tervéről csakis Teleki Domokos gróf iránti személyes tekintetből mondott le. Most természetesen, miután Teleki Domokos választói joga hat hónapra fel van függesztve, a gróf nem léphet fel, s ezek a szempontok megszűnnek. Mint a M. Táv. Iroda jelenti, Dániel Tibor báró szabadelvű programmal szintén fel fog lépni, Ebből az látszik, hogy az általános választás ideje óta a képviselői álláshoz szükséges törvényes kort már elérte.

— Előkészületek a pápa jubileumára. Rómából táviratozzák, hogy a pápának 1903. február 20-án tartandó pápai jubileumára már most tesznek előkészületeket. Az angol katolikusok elhatározták, hogy a pápának egy gyémánttal ékesített tiarát adnak másfél millió líra értékben. Az amerikai katolikusok pénzajándékot adnak 500,000 dollár értékben.

— Pénzhamisítás egy fegyházban. Rendkívül szenzációs hírt telegrafálnak Sopronból. A soproni országos fegyintézetben ugyanis rájöttek, hogy három rab pénzhamisítással foglalkozik. A főcinkos Németh Márkus, aki már több ízben be volt zárva pénzhamisítás miatt is. Egészen jól sikerült husz-filléresket gyártottak. A vizsgálatot Mecsery fegyházigazgató vezeti.

— Az olasz király civilistája. Az olasz király a parlament új ülészakát megnyitó beszédében be fogja jelenteni, hogy civilistájának egy részéről önként lemond a nemzet javára. Az olasz király civilistája jelenleg 15 millió líra. Ebből egy millió anyját, Margit királynét illeti meg, úgy, hogy az ő rendelkezésére csak 14 millió líra áll. Hír szerint, ebből az összegből a király két milliót akar a nemzetnek adományozni. Megjegyzendő, hogy a parlament annak idején külön apanázst akart Margit királyné részére megszavazni, de a király kijelentette, hogy erre nincs szükség, majd ad ő egy milliót anyja udvartartására.

— Itt a tavasz. Azoknak a bizonyos „legöregebb emberek”-nek ismét fényes alkalmuk van a szereplésre, mert az idén bizony nyugodt lelkiismerettel elmondhatják, hogy januárban ilyen enyhe időjárásra még nem emlékeznek. Az Andrásy-téri korzó képe határozottan tavaszi hangulatot kelt az emberben. Derült napsugárak kék ég alatt, enyhe időben, elegáns tavaszi toilletben sétálnak a szép asszonyok, leányok. Az ifjuság vidáman élvezi az aszfalton ezt a korai tavaszt, melynek különben örülnek az öregek is, a kik elfeledve köszvény, podagrát, vigan sütkéreznek a napsugáron. De nemcsak nálunk járnak ilyen szép tavaszi napok. A vidékről is mindenfelől tavaszt jelentenek. Fehértemplom környékén például vigan folyik a tavaszi szántás s a szőlőhegyeken javában folyik a munka.

Beregéből írja levelezőnk, hogy ott mindenütt ibolya nyílik a hegyoldalon. Az elmaradt korcsolyázás és szánkázásért kárpótolva van a fiatalság. Addig is mig az eper megéri, ibolyázni mennek. A Szepeségen pedig rügyeznek a fák s himes pillangó repked a réten. Itt a tavasz! Elvezzük a jelent! Addig is, a mig a télapó meg nem gondolja magát s fagyos szélviharral sivitja majd a fülünkbe, hogy: Elég volt! En is követelem jogaimat! . . . Mert hát régi dolog, hogy a farkas nem eszi meg a telet! . . .

— Körjegyzőből cigányprímás. Ki ne emlékeznék a Zöldi Márton históriájára? Zöldi Márton honvédfőhadnagy volt, daliás katona, aki a kardot hegedüvonóval cserélte föl s élére állt egy fővárosi cigánybandának, amelylyel most valahol Pekingben muzsikálja a szép magyar nótákat jámbor boxerek fülébe. A daliás főhadnagy példáját most egy biharmegyei körjegyző követte, aki földhöz csapa a nótárius pennáját, hóna alatt büvös szavú hegedűjével nekivágott a nagy világnak. Budai Pál oláhpáti körjegyzőt az elmúlt hónap 28-án hivatali visszaélések miatt felfüggesztették állásától. A vizsgálat rendjén olyan adatok merültek fel, melyek elkerülhetetlenné tették Budai Pál ellen a bünyesítő eljárás megindítását. A főszolgabíró az előzetes vizsgálat befejezésével beterveztette az iratokat a nagyvárad kir. ügyészséghez s ugyanezen a napon a felfüggesztett jegyzőnek nyoma veszett Ketségbeesett családjától vacsoránál szokatlanul érzékenyen elbucszott, reggelre pedig eltűnt. Minden ruhája szokott helyén volt, csupán régi, finom művű Straduárius hegedűje hiányzott. Az eltűnt nótáriust napokig keresték, mindent tüvé tettek érte, arra is gondoltak, hogy öngyilkos lett a falu pennája és evégből még a környék kutait is felkutatták, persze eredménytelenül. Tegnap végre levél érkezett a Majna melletti Frankfurtból Oláhpátiba. A levelet Budai Pál írta a hozzátartozóinak, értesítve őket, hogy a rá váró büntetés elől külföldre menekült s most Frankfurt vendéglőiben hegedülgeti a szép magyar nótákat, ami ugyancsak tetszik a nimetnek, aki szívesen fizet a nótákért. Budai virtouz hegedűs, de a dolgának poetikus voltából sokat elvesz az, hogy a családját nagy nyomorban hagyta hátra.

— Pichler Győző és a roulette-bank. Pichler Győző abba a kellemetlen hirbe keveredett, hogy ő is játszott abban a Grosshändler-féle roulette-bankban, melyet nemrégiben fedeztek föl a fővárosban. A Népszavában erről ma egy hír is jelent meg s ez nyilatkozatra készítette Pichler Győző dr. orsz. képviselőt, aki kijelenti, hogy a híresztelés rosszakaratu koholmány. A Népszava ellen megindította a sajtópört s ha megtudja, hogy ki a rágalmozó, azzal radikálisan fog eljárni.

— Német-cseh kiegyezés. Bécsből távirják, hogy Körber osztrák miniszterelnök hétfőn kezdi meg a német pártvezérekkel a tanácskozást. A tanácskozás tárgya alapot teremteni a cseh-német kiegyezés részére.

— Az ipartestület előljárósága e hó 18-án hétfőn, délután 5 órakor az alábbi tárgysorozattal rendes havi ülését tartja: 1. Az elnök előterjesztései. 2. Mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása s hitelesítése. 3. November havi jelentések és számadások. 4. Iparigazolvány tulajdonosok közötti változások. 5. Kereskedelmi miniszter leirata a cséplő-gépészek ügyében. 6. A kereskedelmi s iparkamara átírata a technológiai iparmuzeumról. 7. Aradváros polgármesterének átírata az ujuví üdvözletek megváltása érdekében. 8. Egy előljárósági tag kilépése folytán a következő p tag behívása. 9. Indítványok. 10. Szabadítások.

— Tűz a Somossyban. Ma délután tűz ütött ki Budapesten a Waldmann-féle (ezelőtt

A legjobb és legújabb
ü d i t o - i t a l,
 mely mint a szőlő ital különösen kedvelt és borral, ocs-
 nackal vagy sóvízzel keverve kiváló ital
 vegyületek ad : a

MATTONI-FELE
GISSHÜBLER
 legújabb típus
SAVANYU-ITAL

oltja a szomjat, hűst és felfrít egyaránt. A legjobb
 szer a nyári hőség tikasztó hatása ellen.

419

Krausz Paulin
 első és legnagyobb
 aradi kölcsönkönyvtára,
 Deák Ferenc-utca 2. sz.

Az őszi idény beálltával van szerencsém a
 t. olvasóközönségnek

50,000 kötetből álló
 kölcsönkönyvtáram

használatát felajánlani.

Kölcsönkönyvtáram a magyar, német, fran-
 cia és angol szépirodalom minden jelesebb ter-
 meket tartalmazza. — a mai napig kiegészítve

Minden újdonság megjelenésekor azonnal több
 példányban kapható!

Előfizetési árak havonként 1 kor. 20 fill.
 vagy egyes kötetenként 8 fill.

A tanulóifjúság részére 1 kor. — fill.
 vagy egyes kötetenként 6 fill.

Újdonságok!

Mikszáth: Régi szokér, fako hám, *Herceg*
Ferenc: Pogányok. **Arianna:** Idegenek közt;
Benitzkyné: Gyöngysorok, Minden áron, Uri
 hajlamok, Hanna, Késő bánat. **Herczeg F.:** Ari-
 anna. **Chorbulliez:** St. Maure kisasszony **Malonyai:**
 Az a számár Domokos. **Pekár Gyula:** Livio fő-
 hadnagy, Trater, A pompás herceg. **Ohnet:** A köny-
 nyüverűek. **Girdonyi:** Egri csillagok. **Theuriet:**
 Gyötört szívek. **Bródi S.:** Arva leányok. **Tolstoj:**
 Chopin preludeje. **Tóth Béla:** Vasárnapok, A bol-
 dogasszony dervise. **Göre Gábor:** A pesti ur, Boly-
 gas a nagy világban. **Mirbeau:** Egy szobaleány nap-
 lója. **Salgo:** A bűn. **Ambrus Z.:** Giroflé és Girofla.
Zola: A munka, stb.

Németben: **Manteuffel:** Jone, Zur linken
 Hand. **Marriot:** Mit der Tousur, Moderne Menschen.
Maupassant: Ein Abentheuer in Paris stb. **Megede:**
 Félicie, Unter Zigeunern. **Mirbeau:** Der Garten der
 Qualen, Tagebuch einer Kammerjungfer. **Mac Nor-
 dau:** Doctor Kehn, Neera, Lydia. **Ompheda:** Eysen,
 Die Radlerin, Die sieben Gernogg. **Prevost:** Lea,
 Eine glückliche Ehe, Revanche, Flirt, Unter uns
 Mädchen stb. **Schobert:** Die Brillanten der Herzo-
 gin. **Werder:** Sonntagskinder stb.

Franciában: **Mirbeau:** Le calvsire, Le journal
 d'une femme de chambre. **Edmond Rostand:** L'aig-
 lon, Cyrano de Bergerac. **Zola Travail.** **Ohnet George:**
 La ténébreuse, Au fond du gouffre. **Gyp:** Toto-
 te, Tropic de Chic, La fée sur rise. **Prevost:** La
 confession d'un amant stb.

Angolban: **Mrs Alexander:** A missing Hero.
Ouida: Street dust. **Mathers:** Beeky, stb.

Ugyanitt minden magyar, német, francia és
 angol divattal és folyóirat előfizetést! Egyes
 számok külön is kaphatók! Képes levelezőlapok
 óriási választékban!

Fiatalkönyvhordó kerestetik.

Kiváló tisztelettel:

Krausz Paulin,
 kölcsönkönyvtára,
 könyv- és papírkereskedése.

Van szerencsém a nagyérdemű hölgy-
 közönséggel tisztelettel tudatni, hogy

Aradon, Tököly-tér 7. sz. alatt
 ruhaszabászati és varrási műtermemben a
 legfinomabb, mint egyszerű házi ruhákat
 is jutányos, a legfinomabb igényeknek
 megfelelőleg készítek.

Egyben tudatom, hogy január 15-től
 kezdve csakis uri leányok részére külön
 varróteremben

szabászati iskolát

nyitok, a hol 3 havi időtartam alatt a
 kellő jártasság elsajátításáért kezeskedem.

Tanulási-díj 3 havi időtartamra 60 korona.

Tisztelettel
 Vuk Lukréczia,
 női szabónő.

ARADON e hó 26-án
 vasárnap délután

ONDRICEK

FERENCZ

csász. és kir. udvari kamara

hegedü-művész

HANGVERSENYT

rendez.

141

Jegyek á 6, 4 és 2 korona

előjegyezhetők

ifj. **KLEINMÓR**

könyvkereskedésében.

Építési hitel
 amortisatiós kölcsönnel.

Hogy az építkezés városunkban ismét fel-
 lendülhessen, fáradozásainknak sikerült egy ma-
 gyarországi nagyobb pénzintézet képviselőjét
 megnyerni oly czélból, hogy amortisatiós kölcsönök
 alakjában nagyon előnyös feltételek mellett közveti-
 tessék építési hitelt.

Ilyen kölcsönök Arad belváros forgalmasabb
 utcáiban épülő bérházakra fognak az építés
 megkezdése előtt folyamodóknak engedélyeztetni,
 s az építkezés előrehaladásához mérten folyó-
 sítatni.

Szöbéli felvilágosítással is szolgál

144

Szücs F. Vilmos

Ingatlan és földhitel kölcsön intézet
ARADON,
 Boros Beni-tér 5. szám.

Figyelmeztetés a „Bénédictine“ névre.

A finom francia liköröket szerető közönséget figyel-
 meztetem, hogy csakis azáltal menekedhetik meg az él-
 vezhetetlen hamisítványoktól, ha a kávéházakban és vendéglőkben például a „Bénédictine“ ismert, kitűnő li-
 kört az eredeti üvegben kerik, és ügysl arra, hogy az
A. Legrand a né az üveg alsó czimképén rajta
 legyen.

Egy, aki nem hagyja magát
 megcsaladni.

Világhírű

orosz karaván
tea-fajok.

POPOFF K. & C. testvérek,
 MOSZKVA.

Több európai udvar szállítója.

Legfinomabb fajok,
 eredeti csomagokban

ARAD és KÖRNYÉKÉN
 csakis

VOJTEK és WEISZ

gyógyárú nagykereskedőknél kapható

ARADON.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE

HELYESZKÖZLŐ ROVATA

A kör helyeszközlő-osztályának helyisége
SZABADSÁG-TÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák:

Naponta d. e. 11—1 óráig, este 9—10 óráig, vasárnap és
 ünnepnap d. u. 4—5 óráig. Tagok úgy a vidékről, mint
 helybeliek, naponta fölvetetnek.

Az állásközvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben
 részesülnek. Levélbeli felvilágosítást csak válaszbélyeg
 küldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Keresünk:

Aradi elsőrendű fűszer- és csomagekereskedés ré-
 szére intelligens jó megjelenésű, szakképzett kirakatren-
 dező segédet.

Kéfe- és pipereáru kereskedő Aradon létesítendő fiók-
 üzlet részére jó megjelenésű, intelligens, fiatal üzletvezetőt
 keres. Óvadék kívántatik.

Vidéki városba, a női- és férfi-divat szakmában jár-
 tas 24—25 éves, jó megjelenésű, kirakatrendező segédet.
 A magyar és német nyelv ismerete szükséges.

Vidéki fűszer- és vegyesáru üzlet önálló vezetésére,
 komoly, szakképzett, románul tudó segéd kerestetik, a
 kinek némi vagyona is van. Az üzlet esetleg átvehető.

Vidéki főfő-kereskedés részére 18—20 éves, szak-
 képzett, ügyes segédet.

Vidéki fűszer és vegyeskereskedés részére a ma-
 gyar és román nyelvben jártas, fiatal segédet.

Ajánlunk:

Az épület- és szerszámfa kereskedésben jártas ro-
 mán, fiatal segédet.

Önálló gyakorlati bíró, a női- és férfi divatáru,
 valamint a norinbergi-szakban teljesen jártas óvadékké-
 pes, szakképzett segédet, lehetőleg üzletvezetői állásra.

Raktárkezelőnek, 24 éves, a divat, rőfös, továbbá a
 fűszerüzletben jártas, magyarul, németül és szerbül tudó
 segédet.

Idősebb kereskedőt, rőfös- és vegyesüzletbe, szál-
 lító-céghez, vagy gazdasághoz alkalmazottnak.

Fűszer- és vegyesáru szakmában több fiatal, ügyes,
 románul tudó segédet.

Esti foglalkozásra, gyakorlott, szakképzett könyve-
 lőt és levelezőt.

A vegyesáru szakban minden igényeknek megfe-
 lelő segédeket.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
 HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA.

Klein Sándor,
 titkár.

Keppich Zsigmond,
 igazgató.

Oh jaj! Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

Éljen!

Egger mellpasztillái,
az étvágyat nem rontják és kitünő ízűek.
Doboz 1 korona és 2 korona.
Próbadoz 50 fillér.
Fő- és szétküldési raktár:

**„NÁDOR”
GYÓGYSZERTÁR**
Budapest, VI., Váci-körút 17.

Megfojt ez az atkozott köhögés!

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított!

Kapható Aradon: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hajós Árpád, Khudy József, Ring Lajos, Rozsnyay Mátyás o. r., Rozvány György, Tábor Gyula, Vojtek Kálmán gyógyszerárakban és Vojtek és Weisz droguériákban.
Győrökön: Masznyik Daniel gyógyszerárában.
Magy.-Pécskán: Mike József gyógyszerárában.
Ó-Pécskán: Rokszin János gyógyszerárában.
Simándon: Csiky Lukács gyógyszerárában.
Szilksón: Póredy Ede gyógyszerárában.

1253

Kitüntetve. Alapítva 1879-ben.
A legjobb, legalkalmasabb és legötletesebb

alkalmi ajándék

egy életnagyságu arckép, mert örök becse van és egyszersmind szobadiszül, továbbá előnyös nász-, névnap, születésnap, vagy egyéb alkalmi és ünnepi ajándéku szolgál, de úgy is mint örökös emlék (különösen megholtakra) fölötte alkalmas. Ezeket az arczkepeket bármilyen beküldött fénykép után a legfinomabb kivitelben készítem el. Nagysága 40:50 cm., ára 3 frt.

Hű hasonlatosságért és tartósságért kezeskedem.

A fényképet sérületlen állapotban küldöm vissza. A képet 10 nap alatt elkészítem. (Karácsonyi ajándéku szánt képeket tessék minél előbb megrendelni.)

Bodascher Szigfrid kitüntetett arczkeplészetű műintézet
Bécs, II., Praterstrasse 61. 1504

Felülmul minden eddig létezőt

Sultán Rum,
(alcoch. sacch. t. hg.)
mely a theának rendkívül kellemes és zamatos ízt kölcsönöz.

Ara 1/2 literes üveg 80 kr., 1 liter 1 frt 50 kr.
Kitünő ízével páratlanul áll a

Sultán thea.
Ara: 1 deka 10 kr., 1/8 kilo 1 frt, 1/4 kilo 2 frt.

Gyermekek és felnötteknél egyaránt kipróbált kitünő hatásu szer tüdőbaj, köhögés, nehéz lélegzés, angolkór, csuszos bajok ellen a

Kellemes ízű, friss

Csukamájolaj.
Ara egy üvegnek 1 forint.
Délmagyarország részére kizárólagos raktár:

Hajós Árpád
gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriuma
Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

A nmáltóságu belügyminiszterium 81945/1901. sz. rendeletével engedélyezett

Sanatórium és Hidegvizgyógyintézet

egész Délmagyarországon az egyedüli jogosított gyógyintézet, mely télen-nyáron nyitva van, állandó orvosi felügyelet alatt áll, bejáró s benlakó betegek gyógyítását elfogadja. A betegek bármely orvos tanácsát vehetik igénybe.

Gyógyeszközök:

- Villamfényfürdők:** rheuma, köszvény, elhízottság, idegzsábák (neuralgia), vesebajok, vérbetegségek, fémmérgezések gyógyítására. E fürdők szivbaj mellett is használhatók. 15 fürdő 15 frt.
- Hidegvizgyógyfürdők:** egészségesek edzésére, felüdítésére, idegbetegek, vérszegények, tüdőbetegek, ideges gyomor s bélbántalmak, álmatlanság, fejfájások gyógyítására. 15 fürdő 6 frt. Havibérlet 10 frt.
- Szénsavas fürdők:** Szivbillentyű bajok, nőbajok, ideggyengeség gyógyítására. 15 fürdő 18 frt.
- Moór fürdők:** nőbajok, rheuma, idegzsábák, izület merevségek gyógyítására. 15 fürdő 16 frt.
- Villany viz-fürdők:** idegesség, idegfájdalmak, ideggyengeség gyógyítására. 15 fürdő 15 frt.
- Inhalatiók (Belégzések)** soole vagy fenyő kivonattal. Reichenhall, Gleichenberg mintára; tüdő s gőgehurutok ellen. 15 jegy 9 frt.
- Svédgyógytorna:** Hátgörbülések, izületmerevségek gyógyítására; sápadt gyöngye gyermekek edzésére. Havonta 15 frttől feljebb az eset súlyossága szerint.
- Massage:** izületbajok, vérszegénység, elhízottság, általános gyöngyeség gyógyítására. 15 massage 6 frt.
- Villanyos massage:** idegesség, idegfájdalmak, gyenge emésztőképesség gyógyítására. 15 jegy 12 frt.
- Villanyozás galvan és faradicus** árammal. — Bennlakó betegek bármelyik orvos tanácsát vehetik igénybe. — Szoba (világítás, fűtés, kiszolgálás) s ellátás 85 frt havonta.

Vezető orvos:

Dr. HECHT, ARAD, Zrinyi-utcza 3. sz.
Telefon 270.

Nagy választék flu- és gyermek-r ruhákban.

Telefon 369. szám.

Holtzer József

Hazai angol és francia gyapjuszövetek nagy raktára.

Mértékszerinti rendelések

Aradon, Vörösmarty-utcza 1. szám.

saját műhelyemben készíttetnek a legújabb divat szerint, kifogástalan csinos kivitelben.

Férfi-, fiu- és gyermek-ruhák, felső- és télikabátok, ulsterek, bundák és köpenyek.

Készlet állandóan mindenféle szörme-árakban.

Katonai, egyenruhák magyar díszruhák!

Pontos kiszolgálás!

Jutányos árak!

Rozsnyay

Kiváló minőségű gyógybor,

mely minden más ilyen készítményt,

ugy tisztasága,

mint gyógyereje által többszörösen felül-

mulja. Magyar, ménes-

vidéki fehér, természetes

édes borból készítve. Kiváló

jó hatású vérszegénység, sápadtság és neurasthenia esetében.

Egy üveg ára 2 korona 40 fillét.

A vérszegények, akik különösen télen sokat szenvednek a hidegtől, jól teszik, ha kísérletet tesznek a

Rozsnyay-féle vasas China-borral, melyek kiváló hatásáról

csakhamar meg fogják győződni. Minden más

gyógyborral nem csak kiállja a versenyt, de felül

is mulja azokat. Számos

kórházban van alkalmazás-

ban.

Vasas

China

bor.

Kapható:

ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszer-tárában

Aradon, Szabadság-tér.

és minden más gyógyszer-tárban.

Valódi, ha az aradi Szabadság-szobrot ábrázoló védjegy-gyel van ellátva.

Az 1895. évi cairói s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon díszoklevéllel és arany éremmel kitüntetve.

Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kitűnő sikerrel használt külsőre a

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatású készvény, csúz, reuma, ischiás stb. ellen.

Hatása meglepő, a mennyiben gyakran még a legidültebb készvény és csúz-fájdalmakat is már néhányszori bedörzsölésnél teljesen megszüntette.

Egy üveg ára használati utasítással 1 kor., erősebb 2 korona 40 fillér.

SZEGFÜ CRÉME szepő. májfolt, mitessers az arc és kéz-bőr mindennemű tisztatlanságai ellen. Főuri körökben is előszeretettel használva. Ára 1 korona.

SZEGFÜ POWDER a tein-nek üdeséget s finomságot kölcsönöz. — Fehér, rózsaszín s crème színben. Egy doboz 1 korona.

SZEGFÜ FOGPOR a fogak s fog-husépségbentartására. A száját dezinficziálja, a fogaknak vakító fényt kölcsönöz. Egy doboz 80 fillér, fogkefe 1 korona.

SZEGFÜ SZAPPAN a legfinomabb toilett szappan. Kiváló kellemes illattal. Egy darab 80 fillér.

HAJ-ELIXIR a haj hullás, kopaszodás, fejkorpa s hajki-kopás biztos meggátolására szolgál. Egy üveg 3 korona.

TOKAJI CHINA-VASBOR legkitűnőbb minőségű saját termésű hegyaljai borból készítve. Kitűnő s biztos hatású szer vérszegénység, sápkór s idegesség ellen. Gyermeknek kellemes ízénél fogva igen szívesen veszik be. Fél literes üveg 5 korona, 1 liter 9 korona.

TOURISTA OLAJ az egyedüli biztos szer tyukszem szemölcs és bőrvastagodás gyökeres kigyógyítására. — Egy üveg ára 70 fillér.

GYOMORBOR legkitűnőbb minőségű tokaji aszu ürmösből készítve. Biztos hatású a már legre-gibb gyomorbajok gyógyítására. Ét-vágytalanság, székrekedés, görcsök s gyomorsütés egyedüli biztos óvszere. Egy üveg ára 3 korona.

1529

Kapható csaknem az összes gyógyszer-tárban.

Postán utánvétellel, vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

WIDDER GYULA

gyógyszerész. Sátoraljaujhely.

Főraktárak Budapest Török József gyógyszer-tárában. Király-utca 12. és az Egger-féle „Nádor gyógyszer-tár”-ban, Váci-körút 17.

Helybeli raktárak: Földes Kelemen, Hajós Árpád, Khudy József és Vojtek Kálmán.

Férfiak ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely az elvesztett erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte irnak. Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvosság, mely megmentett ezeket, a kik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi-orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyöngülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt írhat a Staet Medical Istitutnak az alatt jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelés céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen kigyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivételt nem tesz. Mindenki írhat érte bárholnan magyarul, mire titoktartás mellett postafordultáva egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute 49. Elektron Building, Fort Wayne, Ind Amerika. A levelek mindig bérmentesítendőek. 1841

Elvsem olesó árak mellett nagy forgalmat elérni.

Megyei és városi telefon szám 10.

Legizlésesebb

báli czikkék

óriási választékban.

Gázlegyezők meglepő választékban.

Báli belépők

már 3 frt 95 krért kaphatók.

HOFFMANN SÁNDOR

A „fecskéhez”

ARADON, Színház-épület.

Legujabb áttört kelmék

már 27 krajczártól.

Gyönyörű pompadur batistok

igen nagy választékban.

Legszebb színházi kendők és blouzok vannak.

Szolid és pontos kiszolgálás.

Vidékre mintákat és árjegyzéket készíttével és bérmentve küldök.

Üzlet felosztás és végeladás!

Rövidáru-, férfi-divat-, női pipere-, díszműáru-, kalap-,
cipő-üzletem felosztása miatt

hatóságilag engedélyezett
végeladást

rendezek s a raktáron lévő áruk

minden elfogadható árban
eladottnak.

Tisztelettel

Ruzsonyi Endre

Arad, Andrassy-tér 24., Hungaria kávéház mellett.

Ház- és birtok eladás.

Van szerencsém a n. é. közönség b. figyelmét alant felsorolt ingatlanok vételére felhívni.

U. m.: Nagyobb bérházakra többrendbeli megbízásaim vannak az eladásra a legjobb fizetési feltételek mellett, azok nagyjából törlesztési kölcsönrel vannak megterhelve, mely törlesztést a házbérlőjének biztosit, úgy, hogy a befektetett tőke 6-7% kamatot hoz. Ezen házak között adómentes új épületek is vannak; többek közül a következőket ajánlom:

Ház eladás,

1. A vasut közelében van egy nagyobb egyemeletes és egy kisebb földszintes ház, mely bérházak egy néhány éven át még adómentes, több éven át törleszhető 22.000 frt törlesztési kölcsönrel. Ezen házak évi jövedelme 2720 frt az eladási ára mindkét háznak 28.000 frt.

2. Egy a főtérhez közelfekvő földszintes bérház, melynek értéke 8500 frt és erre 5000 frt olcsó törlesztési kölcsön van, abból évente 440 frt törlesztendő — évi adója 140 frt, pótagója nincs. Ezen házhoz egy nagy szőlőskert tartozik, melyben a legfinomabb fajú szőlők vannak beültetve, melynek évente tiszta bevétele 200 frt, minden költségen kívül és így a háznak teljes jövedelme a szőlőskerttel együtt 1026 frt. — 8500 frtért eladó.

Egy szép földszintes ház uritakással, mely áll 4 szoba fürdőszoba, konyha, kamara, pincze, üvegezett folyosóval, nagy udvarral és hozzátartozó szép gyümölcsös kerttel (a legvégső) eladási árban 7000 frtért megkapható, mely eladási ár fele a szerződés megkötésekor, másik fele pedig több éven át fizethető. A ház még néhány éven át adómentes.

Azonkívül vannak még számos megbízásaim kisebb és nagyobb házakra, nemkülönben egy lakással és kerttel bíró magánházak, legtöbbnyire új épületek a legolcsóbb árban és legjobb feltételek mellett ugyancsak vannak cs. reházaim is, melyek kisebbről-nagyobbra, vagy viszontira elcserélhetők.

Birtok eladás.

Egyszersmind bátorkodom az általam eladásra bizott Arad közelében levő több rendbeli kisebb és nagyobb birtokokat, melyek gazdasági épületekkel (lakházzal) vannak ellátva ajánlom és pedig:

Egy 600-800 holdas birtokot I-ső rendű szántóföldekkel és lakházzal, bérbe, úgy szinte mindenféle birtokot és épületeket közvetíték eladás- és vételre.

Egy nemesi I-ső rendű birtokot Ca 400 □ hold szép urilakkal gazdasági épületekkel fundus instruktussal takarmány- és minden hozzátartozókkal hajlandó volna egy birtokos betegség végett egy 40-50.000 frtot érő bérházzal becserezni és birtokát azonnal átadná, mivel a birtokon teher nincsen.

A midőn a n. é. közönségnek magam b. jóindulatába ajánlom, bővebb felvilágosításra mindig szolgálatra készen vagyok

kiváló tisztelettel

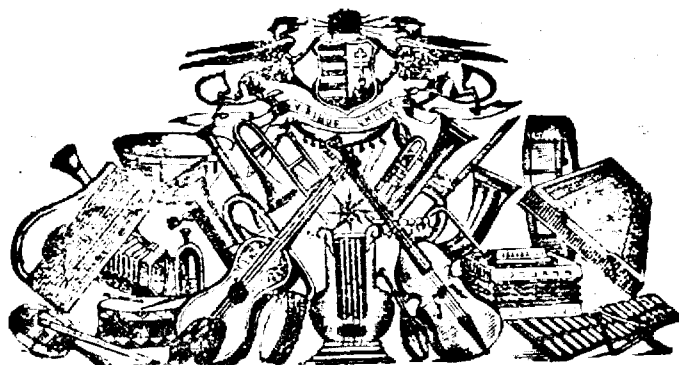
Rosenberg Károly

ügynök. Eötvös-utca 12.

STÖHR MÁTYÁS

hangszerüzlete

Arad, Templom-utca, Minorita-palota.

Hangszerek, hegedűk, bögők, harmonikák, cziporák, gitárok, flóták, dobok, klarinétok, szóval mindennemű hangszerek és az ahhoz szükséges kellékek nagy választékban vannak készletben.

Tört és régi hegedűket és bögőket veszek vagy ujakra becserezlek.

1879

Feltűnést keltő nyilatkozat!

Kedres Hajós ur!

Ma, midőn oly sok ismeretes tyukszemirtő szer daczára, legtöbbben kiirihatalannak tartják a tyukszemet, már nem is igen ajánlanak nyugodt lélekkel tyukszemirtő szert, ha csak nem ismerik az „ANAGALLINT“, a mit egy szerencsés pillanatban ön talált fel, kedves Hajós ur.

E bámulatos szernek köszönhetem, hogy sok másfajta drága szerek sikertelen használata után, a 8-10 éves tyukszemektől teljesen megszabadultam.

A tyukszemirtő szerek helyett most már örömmel ragadom meg a tollat, hogy gratuláljak figyelmet érdemlő találmányához és köszönetemet fejezzem ki önnek, hogy megszabadított a gyöttrő tyukszemektől.

Arad, 1901. év november hó 7-én.

Tiszteletölje

Ritt Gyula.

Tyukszem, szemölcs és bármilyen bőrkeményedést bámulatos rövid idő alatt elpusztít a

Hajós-féle **ANAGALLIN.** Ára 35 kr.

Fagybalzsam,

kipróbált kitiűő szer fagyás, valamint a fagyás által okozott kellemetlen bőrvizkedés ellen. Két, három nap alatt legbiztosabban gyógyít s minden fagyási bütyköt sikeresen eltávolít. Egy üveg teljesen elegendő. Ára 35 krajczár.

Kaphatók egyedül a feltaláló és készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratoriuma

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Eladó

50 éve fenálló élénk forgalmu vendéglő!

mely áll: nyári helyiség, befásított nagy udvar, szaleitli és tekepályával, téli helyiség 3 szobából, lakás 2 szoba, konyha, éléskamara, nagy borpinczéből, szilárdan épült jó karban levő ház, betegség miatt

örök áron eladó.

Bővebbet özv. Knapp Károlyné tulajdonosnénál, Fácán-utca 7. szám.

1146

FALX JAQUES

zongoraterem és zongora készítői műhelye

ARADON, Batthyányi-utca 35. sz. (saját házában.)

Vagyok bátor a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni, hogy számos éven át Bécsben működve, ott a zongorakészítés terén nyert tapasztalataim révén, ugyiszintén jól szervezett **műhelyem** által azon helyzetben vagyok, hogy mindennemű

javitásokat

teljes jótállás mellett, lelkiismeretesen, szakszerű kivitelben, ugyiszintén

hangolásokat

pontosan eszközlök.

1465

Elsőrendű bécsi cégektől, ugy saját készítményű zongorákat folyton raktáron készletben tartok.

Tisztelt hölgyközönség!

Mindazon urasszony és urhölgy, ki ezideig Pestről vagy Bécsből rendelte fűzőit, rendszerint több kellemetlenségnek volt kitéve. Tehát, hogy ez meg legyen gátolva, méltóztatnék az új fűzőkészítőhöz fáradni s készíttessen egy próbafűzőt, s meg fog győződni arról, hogy nálam éppoly szabású fűzők készülnek, mint Budapesten vagy Bécsben. S ezáltal a n. é. hölgyközönség pár koronával olcsóbban jut a legjobb kivitelű és a legdivatosabb fűzőkhöz.

Ajánlom különösen erős hölgyeknek, mérték után készülő

angol szabású fűzőimet

6 frftól kezdve.

Továbbá készítek

fűzőket aczélrugóval 3 forinttól kezdve,

kis divatos fűzőt 5 koronától kezdve,

Egyenes tartót övfűzővel 3 forinttól kezdve.

Vidéki megrendeléseket a legpontosabban eszközlök. Tisztítások és javítások elfogadtatnak.

Kérem a n. é. közönség bizalmát. Kiváló tisztelettel

PILCZ IRMA,

fűzőkészítő

Arad, Deák Ferencz-utca 30. sz. (Bonts-ház.)

1423

14—1902. I. számhoz.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú földmivvelésügyi m. kir. miniszter ur 6 exjának az 1901. évi december hó 28-án kelt 6240. számú rendeletével a Zimánd-Ujfalú községben építendő iskola épület kibővítési munkálatait 11893 korona 06 fillér összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok kivitelének biztosítása céljából az 1902. évi február hó 8-ik napjának délelőtt 10 órájára az aradi m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében (Nagy-körút 6. sz.) tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlatokat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előirt, az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő, az aradi m. kir. adóhivatalnál letett és a földmivvelésügyi miniszteri tárcza-naplóban elkönyvelt bánatpénznek letételét igazoló pénztári nyugta csatolandó.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek az aradi m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Aradon, 1902. évi január hó 8-án.

M. kir. államépítészeti hivatal.

A hivatal főnöke:

Keller,

kir. főmérnök.

181

* * *

Plisszirozás és Couvelirozás bármily szélességben elvállaltatik.

* * *

Leszállított olcsó árak!

Ifj. Kopetkó Károly

ARAD,

1222

Templom-utca, Minorita-palota.

!!! Óriási választék Báli virágokban !!! óriási nagy választékban.

Báli ujdonságok!

Báli toll és gázlegyezők.

Báli belépők 2 frtól.

Báli selyem gázok.

Báli selyem és gyapju

kelmék

Báli keztük.

Báli harisnyák.

* Városi és megyei telefon szám 477. * * Szolid elv. Pontos kiszolgálás. *

Nagy-Buttyini takaré- és előlegezési egylet mint szövetség.
 a „Nagy-Buttyini takaré- és előlegezési egylet mint szöv.” által
 folyó évi január hó 30-án délelőtt 10 órakor
 saját helyiségében tartandó

1901. évi rendes közgyűlésre.

TÁRGY:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére 3 tagú bizottság választása.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
3. A zárszámadások jóváhagyása és felmentvény megadása.
4. Az elhunyt pénztáros helyébe új pénztáros választása.
5. Az elhunyt Bienenstock Márk igazgatósági tag helyébe egy új igazgatósági tag választása, esetleg leköszönés folytán egy második igazgatósági tag választása.
6. Egy felügyelő-bizottsági rendes tag és egy póttag választása.
7. Indítványok: az elnökek a közgyűlés előtt 6 nappal beadandók.

Zármérleg az 1901. évről.

Vagyon.		Teher.	
Készpénz 1. 01. decz. 31-én	1574 93	Törzsbetét számla	15367 03
Váltó számla	123583 60	Takarékbetét számla	38678 44
Kötvény számla	428 —	Tartalékalap számla	431 64
Előleg számla	1074 —	Visszleszámítás sz.	70000 —
Adósság számla	468 —	Nyereség az 1901. évre	2721 36
Leltár számla leírás 100/o	285 92		
Óvások és perköltségek	84 02		
	127498 47		127498 47

Nyereség és Veszteség.

Tartozik.		Követel.	
Visszleszámítási kamatszámla	5372 51	Váltó kamatszámla	9136 10
Takarékbetét kamatszámla	1940 41	Kötvény kamatszámla	73 48
Tisztviselők fizetése számla	1000 —	Előleg kamatszámla	32 24
Adó	528 30	Adó kamatszámla	2 46
Leltár leírás	31 76	Kezelési díjak	4437 22
Költség	2087 16		
Egyenleg az 1901. évre	10960 14		13681 50
	2721 36		
	13681 50		13681 50

N. Buttyin, 1902. évi január hó 1-én.

Popper Ignác,
könyvelő.

Popa György,
h. pénztáros.

Megvizsgálatott és a könyvekkel összehasonlítva helyesnek találtott.

N.-Buttyin, 1902. január 2-án.

Klurszky Iván,
ig. tanácsos.

Dr. Fekete József,
vezérigazgató.

Popa György,
ig. tanácsos.

Felügyelő-bizottság:

Ezen mérleg, nyereség- és veszteség-számlák a törvény és alapszabályok értelmében a f. és mellékkönyvekkel összehasonlítva, azok rendben levőnek találtattak.

N.-Buttyin, 1902. január hó 3. án.

Bodes Gyula,
fel. biz. tag.

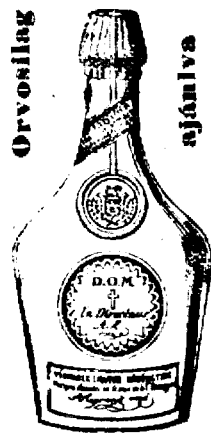
Liptay Ferencz,
fel. biz. elnök.

Roth Henrik,
fel. biz. tag.

Igazgatósági jelentés a január hó 30. napján tartandó közgyűléshez.

Az intézetet közelebbről érdeklő események a következők: A törzsbetevők közül az 1901. évben kilépett 8 tag 57 törzsbetéttel; új tagként belépett 3 tag 24 törzsbetéttel; és így van jelenleg 42 tag 447 törzsbetéttel.

Belépett új törzsbetét tehát 24, fölmondott és visszafizetett törzsbetét 57.

BÉNÉDICTINE

A legkitünőbb valamennyi likörök között.

Vigyázzunk mindig arra, hogy az üvegek alján található négyszögletes czímkén az itt látható vezérigazgató aláírása legyen.

A „Bénédictine” szó Ausztria-Magyarországon védve van, sőt az ehhez hasonló, összetévesztésre alkalmas nevek is törvényellensek. 1689

Házalóktól és utánzatoktól óvakodjunk.

Aradon Kapható Fejér Gyula és Matzky Károly uraknál.

HANS HOTTENROTH, General-Agent, HAMBURG.

melyből a chicagói világiállításon több mint 2 1/2 millió adatott el, most nálam

A CSODA MIKROSKOP

csak K. 2.40

csékely árért (K. 2.40 előleges beküldése után bérmentve, 40 fillérrel több utánvét mellett) kapható. E csoda mikroszkop előnye, hogy minden tárgyat körülbelül 1000-szer nagyobbítva lehet látni, tehát porszemek és a szem által ki nem vehető állatok oly nagyoknak látszanak, mint az aranybogarak. Nélkülözhetetlen füveszet és zoologia tanításánál és egy rég kívánt háztartási szerkezet, mely által minden tápanyag megvizsgálható megállapítható, hogy hamis, valamint a husnál a borsóka létezése. A vízben élő bacillusok, melyek tiszta szemmel ki nem vehetők, vígan uszkálni látjuk. Azonkívül rövidtávkának mint loupe a legkisebb betűk olvasására is alkalmas. — Jobb mikroszkop 2500-szoros nagyobbítással beleértve több oly esettel és object üveggel csinos szekrényében csak K. 5 — Használati utasítás mellékeltek. — Igen finom távosüvegek, igen nagy távolságra használhatók, achromatikai üvegekkel, 3 kihuzattal, sárgarezből, elegáns dobozban csak K. 5. — Sztéküldés: 1335

A. FEITH, Wien, V.2 Matzleinsdorferstrasse 76.

197—1902. szám.

Világosi járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetés.

Aradvármegye világosi járásához tartozó Pankota nagyközségben megüresedett jegyzői állásra az 1886. XXII. t.-cz. 82. § a értelmében ezennel pályázatot nyitok s a választás megejtésére határidőül folyó hó 30. napjának d. e. 10 óráját Pankota község székházához kitűzöm.

Felhívom mindazokat, kik ezen II.-od osztályu javadalma-zással rendszeresített jegyzői állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. I. t.-cz. 6. §-ában előirt minősítést igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványokat legkésőbb január hó 29-én d. u. 5 óráig hozzám benyujtsák,

Világos, 1902. évi január hó 10-én.

Páris Gábor,

146

főszolgabíró.

A női szépség emelésére, tökéletesítésére s fenntartására a legkitünőbb, teljesen ártalmatlan, vegy-tlen és zsírmentes készítmény a

Margit-Crème.

Rövid idő alatt szüntes szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtörést (mitesszer) és minden más bőrbajt. Kialmítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is hűs bájos arczászint kölcsönöz.

Hamisításoktól óvakodjunk. Vannak értéktelen utánzatok és hamisítások, melyek a lehetőleg hasonló alakban, kiállításban és árban kerülnek forgalomba, sőt a használati utasítás és hirdetői szöveg is az enyémnek másolata. Az ilyen utánzatoktól tessék óvakodni és csakis oly készítményeket elfogadni, melyek czímerecske védjeggyel vannak lezárva. — Készítményem a nméltóság m. kir. kereskedelmi miniszterium által 4960. sz., valamint az osztrák kereskedelmi miniszterium által 41.104. sz. védjeggyel láttattak el. Legkiválóbb orvosi tekintélyek által ajánlatnak. Felelőseget csakis az én általam forgalomba hozott készítményekért vállalok.

A Margit Crème, miként az országos m. kir. chemiai intézet és központi vegykeresleti állomás vizsgálatai bizonyítják, higgyant, ólomot nem tartalmaz, tehát egy teljesen ártalmatlan vegykészítmény. — Ára 50 kr., nagy 1 frt, szappan 35 kr., por 60 kr., arcvíz 50 kr., fogszappan 50 krajczár.

Üres tégelyek vissza nem vételnek, sem meg nem töltetnek.

Gutori Földes Kelemen

gyógyszertára és vegyészeti laboratoriuma Aradon.

Hamisításoktól óvakodjunk, csakis törvényes védjeggyel ellátott dobozok valódiak

Kapható minden gyógyszerárban és Hatszkereskedésben.

